

V E R K

S A M -

BILDMUSEET

VERKSAMHETS-
BERÄTTELSE 2015

H E T /

2 0 1 5

INNEHÅLL /

03	FÖRORD
05	UTSTÄLLNINGAR
09	PROGRAMVERKSAMHET
12	PEDAGOGISK VERKSAMHET
17	PUBLIKATIONER
18	IASPIS UMEÅ
19	MEDIA
20	ÖPPETTIDER / BESÖKSSTATISTIK
21	EKONOMI / STYRELSE
22	PERSONAL
23	UTSTÄLLNINGAR 2015 FULLSTÄNDIGT PROGRAM
28	PROGRAMVERKSAMHET 2015 FULLSTÄNDIGT PROGRAM
39	PRESSKLIPP I URVAL

2015, ett år då vi hämtade andan efter det europeiska kulturhuvudstadsåret. Ett år då vi försökte hitta tillbaka till en slags normalitet i fråga om antalet utställningar och produktioner, till ett lugnare tempo utan att sänka ambitionsnivån eller tumma på kvaliteten. Den verksamhet vi sjösatte i det nya Bildmuseet på Konstnärligt campus våren 2012 går nu in i en ny fas där vi strävar efter en stabilitet som ger oss möjlighet att fortsätta utveckla vår verksamhet över tid. Den osäkra ekonomin och arbetet med att säkra en långsiktig finansiering av verksamheten har under året varit den högst prioriterade frågan. Vid årets början fick vi ett välkommet kvitto på att vi lyckats med målet att etablera oss som en av Sveriges främsta konstinstitutioner då vi nåddes av den glädjande nyheten att Katarina Pirak Sikku nominerats till DN:s kulturpris för sin utställning *Nammaláphán* på Bildmuseet 2014.

2015 bjöd på många tankeväckande och spektakulära utställningar som uppskattades av vår publik. Sommarens utställning *Mien Meo Mieng*, som fyllde hela Bildmuseet, var en av årets stora höjdpunkter med nyproducerade verk av konstnärer verksamma i Vietnam, och sammanställd av den vietnamesiska kuratorn Tran Luong. Utställningen lyckades förena ett starkt politiskt och historiskt innehåll med ett bländande visuellt uttryck. Att det var 40 år sedan Vietnamkrigets slut gjorde den också särskilt relevant, intressant också med tanke på det starka motståndet mot Vietnamkriget i Sverige. *Mien Meo Mieng / Samtida konst från Vietnam* kompletterades av en omfattande programverksamhet som behandlade den vietnamesiska konstscenen, Vietnams historia och samhällsutveckling men också forskningssamarbete mellan Umeå universitet och Vietnam. Programmet var en del Bildmuseets bidrag till Umeå universitets 50-årsjubileum, liksom höstens utställning *The World was Flat* som presenterade världsbilder under olika tider sedda genom konstnärers ögon. Inbjudna forskare från Umeå universitet samtalande i utställningen, här möttes filosofer, etnologer, psykologer och naturvetare i välbesökta och uppskattade samtal om hur vi ser på världen och om hur vi försöker göra den gripbar.

En annan av årets höjdpunkter var videoinstallationen *Vertigo Sea* som med ett poetiskt och fängslande bildspråk berättade om människans relation till havet genom tiderna och som anknöt till dagens flyktingdebatt. *Vertigo Sea* producerades för Venedigbiennalen och presenterades på Bildmuseet som första visningsplats därefter. Verket berörde våra besökare starkt och omnämndes som en av 2015 års höjdpunkter av journalister och kulturkritiker i Västerbotten.

Sammantaget producerade vi tolv utställningar och bjöd vår publik på 50 programpunkter under året. 2273 elever deltog i vårt skolprogram av visningar och workshops. Över 75 000 besökare hittade till Bildmuseet 2015 och vi hade många studiebesök och speciella gäster som vår nya kulturminister, liksom Frankrikes och Kanadas ambassadörer.

FÖRORD /

Vi fortsätter arbetet med att utveckla Bildmuseets verksamhet, detta gäller utställningar, publika program, pedagogik och inte minst värdskap. Jag får ofta positiva kommentarer från människor som har besökt Bildmuseet och framförallt berättar de om det fantastiska bemötande de fått vid sina besök. Det gläder mig oerhört och jag kan inte tänka mig något bättre betyg än just detta. Bildmuseet är en viktig aktör i Umeås rika kulturliv, bidrar till att bygga besöksnäringen i regionen och bevisar att Umeå är en kulturstad att räkna med nationellt och internationellt även efter kulturhuvudstadsåret.

Katarina Pierre
Museichef
Bildmuseet

UTSTÄLLNINGAR 2015

Vid januaris ingång 2015 bjöd Bildmuseet på fyra utställningar parallellt. En av dem var Geir Tore Holms ljuskonstverk *Fughetta* där fyra renkroppar av bemålad epoxy svävade i receptionens stora glasparti och lyste upp vintermörkret med ett glödande intensivt ljus. Verket var en kommentar till vår strävan efter en hållbar livsstil och en hyllning till två förutsättningar som har haft stor betydelse för människans fortlevnad i norr - renkött och ljus.

En annan av de utställningar som visades var *Anders Sunna / Area Infected*. Anders Sunnas måleri hämtar motiv från historien och från personliga erfarenheter. Ofta är ämnet en långdragen konflikt som utspelats mellan hans familj, samebyn och länsstyrelsen. På Bildmuseet skildrade han en rad händelser ur denna konflikt i en monumental målning som fyllde en hel vägg i projektrummet. Verket handlade bland annat om tvångsförflyttningar och om gerillarenskötsel som överlevnadsstrategi. Anders Sunnas bildberättande engagerar genom sitt starka innehåll som sätter fokus på förutsättningarna för renskötseln, men också för att hans visuella berättande är nyskapande och vibrerar av energi.

När vi lägger vårt utställningsprogram har vi ambitionen att återkommande också visa arkitektur och design, och i en tredje utställning presenterades två av världens mest välkända designer: Campanas. De brasilianska designbröderna Humberto och Fernando Campana är influerade av den mångfacetterade brasilianska kulturen, landets resursrika natur, stadslivet, de ekonomiska klyftorna, historien, motsägelserna och mångfalden. För Bildmuseet skapade Campanas *Woods*, ett arkitektoniskt landskap av lin och takhalm, i utställningssalen på plan tre. Den platsspecifika installationen kompletterades med dokumentära filmer som presenterade bröderna Campanas designfilosofi och breda praktik, som också innefattar scenografi och kostymdesign, tillsammans med exempel på deras kreativa möbeldesign.

Den fjärde utställningen denna vår, *Rafael Lozano-Hemmer / A Draft of Shadows*, väckte stort gensvar bland besökare i alla åldrar. Den mexikansk-kanadensiske konstnären Rafael Lozano-Hemmers tekniskt avancerade, interaktiva och fängslande ljus- och ljudinstallationer lockade både barn och vuxna till lek, medskapande och reflektion. Installationen *Pulse Room*, där besökarnas hjärtslag lästes av och gavs ett synligt uttryck genom ett hundratal pulserande glödlampor, rönste stor uppskattning. Ett annat verk, installationen *Frequency and Volume*, tog emot radiovågor beroende på hur besökarna rörde sig i rummet och vilka skuggor de skapade på väggen. Den egna kroppen fungerade indirekt som mottagare för radiosignaler och skapade en konsert av radioröster och musik, skuggor och ljus. Utställningen fyllde två våningar i Bildmuseet och var Rafael Lozano-Hemmers första separatutställning i Norden.

Vårens första stora vernissage ägde rum 22 februari då vi invigde *The Spaces Between / Samtida konst från Havanna*, en utställning där konstnärer ur olika generationer kommenterade den sociala och ekonomiska verklighet som tagit form i Kuba under de senaste åren. Teckningar, målningar, grafik, fotografi

och video skildrade vardagens utmaningar och politiska verklighet, reflekterade över historia och nutid, konst och samhälle. Utställningen och dess utställningskatalog, som gavs ut av Black Dog Publishing, var en samproduktion mellan Bildmuseet och universitetsmuseet Morris and Helen Belkin Art Gallery i Vancouver i Kanada. Vernissagen bjöd på samtal med utställningens kubanske kurator Antonio Eligio (Tonel) och en performance av konstnären Lazaro Saavedra. Till utställningen hörde ett omfattande program med performance, föreläsningar, visningar och filmer.

Februari månad bjöd även på vernissagen av *Årets svenska bilderbok / Dom som är kvar*, som presenterade författaren Karin Salers och bildskaparen Siri Ahmed Backströms bok om sorg och saknad efter en nära anhörig. Bilderbokspriset delades ut i mars under *Littfest* - Umeås internationella litteraturfestival, och originalbilder ur boken visades på Bildmuseet under våren och sommaren.

I maj öppnades traditionsenligt den årliga examensutställningen av Konsthögskolans masterklass. Efter fem års utbildning visade fjorton studenter utvalda verk i en gemensam utställning med titeln *Between the Devil and the Deep Sea*. Studenterna bjöd på presentationer och guidade visningar i utställningen, performance och publika samtal. Ann-Catrin Olsson framförde sin performance *Donated Moves* varje dag under utställningsperioden och Jonas Westlunds examensprojekt *The Volunteer Host* bestod i att han agerade salsvärd i utställningen.

Sommarens utställning, som fyllde alla våningar i Bildmuseet, var *Mien Meo Mieng / Samtida konst från Vietnam* med verk av fjorton konstnärer verksamma i hemlandet. De i huvudsak nyproducerade verken berörde ämnen som krigens efterverkningar, migration, ekonomiska villkor och det vietnamesiska samhällets skörhet och sårbarhet. Ett starkt och engagerande innehåll gestaltat med oerhörd precision i material som porslin, skinn, tvålmassa och i tekniker och uttryck som lackarbete, måleri, teckning, video och installation. Vid vernissagen närvarade den vietnamesiske kuratorn Tran Luong och assisterande kurator Le Thuan Uyen tillsammans med konstnärerna Nguyen The Son, Nguyen Trinh Thi, Pham Tran Viet Nam, Tran Thi Kim Ngoc, Trieu Minh Hai och Vu Hong Ninh. I augusti besökte den vietnamesiske konstnären Nguyen UuDam Umeå för att genomföra en performance som en del av sitt verk *The Real Distances of Things Measured*. Bildmuseet bistod i genomförandet och dokumentationen av denna performance, som ägde rum ute på Bottenviken.

Under nedtagningen av utställningen *Mien Meo Mieng* och installationen av höstens nya utställningar kunde vi bjuda våra besökare på John Akomfrahs filminstallation *Vertigo Sea*. Verket, som skapades för Venedigbiennalen, är en meditativ skildring av människans relation till havet: om havets betydelse för migration, i krig och konflikt, för slaveriet och för kolonialiseringen av världen. Det är en drabbande berättelse om människa och natur, om skönhet, våld och utsatthet. *Vertigo Sea* presenterades i flexhallen som byggts om till en black box. Programmet började med ett välbesökt och uppskattat publikt

seminarium på lördag 24 oktober med John Akomfrah och hans konstnärskollegor Lina Gopaul och David Lawson från Smoking Dogs Films, som alla också medverkade på söndagens vernissage. Presentationen av *Vertigo Sea* möjliggjordes genom ett samarbete mellan BAC: Baltic Art Center i Visby och Bildmuseet som gått in som medproducenter av verket, och ett stöd av Statens kulturråd.

Höstens stora vernissage av tre nya utställningar ägde rum söndag 22 november. Julio Le Parcs banbrytande verk från 1960-talet presenterades i utställningen *Lumière* på de två översta våningarna. I dialog med dagens digitala konst har Julio Le Parcs verk fått ny aktualitet, framförallt konstnärens kinetiska arbeten där han med hjälp av enkla, reflekterande material, linser och små inbyggda motorer sätter ljus i rörelse och skapar stora och spektakulära ljusinstallationer. Julio Le Parc är ursprungligen från Argentina men sedan 1960-talet verksam i Frankrike. Han var en av grundarna till *Groupe de Recherche d'Art Visuel (GRAV)*, en konstnärsgrupp som utforskade idéer om interaktivitet och iscensatte engagerande upplevelser på gator och torg i 1960-talets Paris. Utställningen, som var Le Parcs första separatutställning i Skandinavien, ligger i linje med vår målsättning att återkommande göra nedslag i konsthistorien för att ge en bakgrund till samtidens konstnärliga teman och uttryck. Julio Le Parc är en konstnär som inspirerat många i en yngre konstnärsgeneration, exempelvis Rafael Lozano-Hemmer och Daniel Canogar som båda visats på Bildmuseet. Utställningen möjliggjordes genom ett samarbete med Daros Latinamerica Collection i Zürich.

Samma dag öppnade vi utställningen *The World was Flat* med samtida konst som utforskar idéer om tid och rum och människans syn på världen genom tiderna. Det kan handla om astrologins makt och shamanen som förmedlare mellan rationellt och övernaturligt, men också om människans önskan om ordning och logiska förklaringar till fenomenen. *The World was Flat* innehöll verk av ett antal samtida konstnärer och föremål hade också lånats in från Berlins medicinhistoriska museum vid universitetssjukhuset Charité. Utställningen var sammanställd av kuratorerna och konstnärerna François Bucher och Lina Maria López. Den kompletterades av en serie samtal kring föränderliga världsbilder med forskare från Umeå universitet. *The World was Flat* och dess programverksamhet utgjorde en del av universitetets 50-årsjubileum.

Den tredje utställningen som öppnade denna söndag i november var *Nisrine Boukhari / Wanderism is a State of Mind*. Under de senaste åren har Boukhari arbetat med idéer om hur fysisk och intellektuell rörelse genereras när tankarna får vandra fritt och har myntat begreppet "wanderism". På Bildmuseet ställde konstnären ut sitt manifest om wanderism som en installation i vårt projektrum. Mitt i rummet stod ett skrivbord och en stol. På skrivbordet fanns ett antal böcker och föremål som varit en del av hennes konstnärliga forskningsarbete om wanderism. Besökaren bjöds in att göra ett eget urval bland pappersarken som låg utspridda runt bordet och de lösryckta meningar som var handskrivna på vart och ett av dem, välja ut påståenden som kändes

UTSTÄLLNINGAR /

relevanta och sedan läsa dem högt. I utställningen visades också videoverket *The Map is not the Territory*. Nisrine Boukhari är ursprungligen från Syrien där hon studerade skulptur på universitetet i Damaskus och hon bedriver nu forskarstudier vid Universität fur Angewandte Kunst i Wien, Österrike.

Vid den välbesökta vernissagen av de tre utställningarna medverkade Julio Le Parc och Nisrine Boukhari i samtal om sina respektive utställningar. Kuratorerna Franois Bucher och Lina Maria Lopez gav en visning av *The World was Flat*, och även konstnärerna Manuela Ribadeneira och John Mario Ortiz fanns på plats.

PROGRAMVERKSAMHET
2015

En viktig del i Bildmuseets verksamhet är de publika program som fördjupar kunskapen, öppnar upp för samtal och kritisk debatt kring de olika teman och frågor som våra utställningar väcker. Merparten av 2015 års arrangemang har varit direkt knutna till aktuella utställningar: konstnärspresentationer, föreläsningar, visningar, workshoppar, rundabordsamtal och filmvisningar. Programverksamheten har huvudsakligen varit förlagd till tisdagskvällar, lördagar och söndagar.

En del evenemang har dock varit helt fristående i förhållande till utställningarna men nära samarbeten med andra kulturaktörer. Ett exempel är de öppna föreläsningar och diskussioner om *omvandlingen av Umeå och Norrland under och efter det europeiska kulturhuvudstadsåret 2014* som arrangerades på Bildmuseet under fem dagar i januari i samarbete med Arkitektshögskolan. Ett annat exempel är det panelsamtal som ingick i programmet för Samiska veckan med rubriken *2014 och det samiska perspektivet: medskapande, motstånd och möjligheter*.

2015 års programverksamhet inleddes med en föreläsning om den brasilianska formgivarduon Humberto och Fernando Campana av designexperten Ted Hesselbom med anledning av vår utställning *Campanas / Woods*. Vårens programverksamhet dominerades annars av en serie evenemang direkt kopplade till *The Spaces Between / Samtida konst från Havanna*. Inbjudna experter gav föreläsningar och personliga visningar av utställningen utifrån olika perspektiv, däribland konstnären och kuratorn Antonio Eligio Fernández (Tonel), som föreläste om den kubanska konstscenen. I programmet ingick även två filmkvällar där vi visade *Unfinished Spaces*, en film om Fidel Castros visioner om världens bästa konstkolor regisserad av Alys Nahmias och Benjamin Murray samt *Microbrigades* av Florian Zeyfang, om kollektiva husbyggen på Kuba.

Till utställningen *Rafael Lozano-Hemmer / A Draft of Shadows* anordnades också ett antal programpunkter. Finn Arne Jørgensen, idéhistoriker vid Umeå universitet, föreläste om relationer mellan kropp, information och konst och museiintendent Cecilia Andersson gav en historisk bakgrund till den digitala konsten. Vi visade också filmerna *9 Evenings: Theatre & Engineering* som återskapade performances från 1960-talets New York, regisserade och dokumenterade av Barbro Schultz Lundestam.

Konsthögskolans studenter bjöd på ett ambitiöst program i anslutning till sin examensutställning *Between the Devil and the Deep Sea*. De gjorde presentationer och specialvisningar av utställningen, bland annat framförde Ann-Catrin Olsson sin performance *Donated Moves*, en 5 minuter lång koreografi, en gång per dag och Anna Hillbom bjöd in poeten Pernilla Berglund till ett samtal om plats som material och material som kropp i den kreativa processen. Erik Nilsson ordnade en workshop i väggmålningsanimation i Bildmuseets bildverkstad under en helg.

Under första delen av hösten utgick programverksamheten framförallt från *Mien Meo Mieng / Samtida konst från Vietnam*. Det bjöds på en rad intressanta föreläsningar och samtal, bland annat talade Börje Ljunggren, Asienspecialist och f.d. ambassadör i Vietnam och Kina, under rubriken *Vart är Vietnam på väg 40 år efter Vietnamkriget?* Dick Harrison, professor i historia vid Lunds universitet, föreläste om Vietnamkrigets bakgrund och konsekvenser och Annelie Bränström-Öhman, litteraturvetare vid Umeå universitet, talade om Sara Lidman och hennes engagemang för Vietnam. Programmet fokuserade också på de forskningssamarbeten som etablerats mellan Umeå universitet och Vietnam. Folkhälsoforskarna Joacim Rocklöv och Curt Löfgren talade om klimatförändringar ur ett hälsoperspektiv och om sjukvården i Vietnam. Ett antal specialvisningar av utställningen genomfördes också av bland andra Anna Rådström och Thuy Nguyen Thi Bich, lektor respektive doktorand i konstvetenskap, Umeå universitet.

I september bjöd Bildmuseet och Konsthögskolan gemensamt in till en lördags-eftermiddag med öppna föreläsningar om Vietnams oberoende konstscen under rubriken *History? Who cares?* Två av konstnärerna i utställningen medverkade, Nguyen Phuong Linh och UuDam Tran Nguyen, liksom Veronika Radulovic, Berlinbaserad konstnär och kurator. Moderator var Micael Norberg, prefekt vid Konsthögskolan, Umeå universitet.

I samband med vernissagen av *John Akomfrah / Vertigo Sea* i slutet av oktober arrangerades en lördagseftermiddag med konstnärssamtal. John Akomfrah berättade om sitt arbete i Black Audio Film Collective på 1980-talet och om det fortsatta samarbetet med Smoking Dogs Films. Medverkade gjorde också Lina Gopaul och David Lawson från Smoking Dogs Films liksom Livia Paldi från BAC - Baltic Art Center i Visby. Moderator var Katarina Pierre, museichef, Bildmuseet.

Under november och december präglades programmet av en serie mycket uppskattade samtal inspirerade av utställningen *The World was Flat*. Inbjudna forskare vid Umeå universitet samtalade om föränderliga världsbilder ur samtida såväl som historiska perspektiv. Vid varje tillfälle möttes två forskare från olika forskningsområden i ett tematiskt samtal modererat av en av Bildmuseets museiintendenter.

I det första samtalet, som hade rubriken *Medvetandet och hjärnan*, diskuterade filosofen Per Sundström om hur medvetandet egentligen förhåller sig till hjärnan med hjärnforskaren Johan Eriksson. I det andra samtalet *Sinne och minne* pratade två psykologer, luktforskaren Steven Nordin och minnesforskare Anna Sundström, om hur vi tolkar vår omvärld via våra sinnen och kopplingen mellan livsstil och minne. På temat *Folkmedicin och shamanism* och om våra föreställningar om kropp, sjukdom och hälsa talade religionsvetaren Olle Sundström och etnologen AnnCristin Winroth. Om *Visualisering och placebo* och om medicinsk forskning utifrån både mikroskopiska och holistiska perspektiv pratade Ulf Ahlgren, Umeå centrum för molekylär medicin och

Lenita Lindgren, institutionen för omvårdnad. I det sista samtalet i serien, *Ny teknik och idén om en digital planet*, möttes genusforskaren Anna Croon Fors och idéhistorikern Finn Arne Jørgensen.

Detta är ett urval av de många programpunkter som Bildmuseet bjöd på under året. Det omfattande programmet möjliggjordes genom samverkan med flera olika samarbetspartners som till exempel andra enheter vid Umeå universitet men också ABF, Bokcafé Pilgatan, Galleri Verkligheten, Kreativ Kollektiv, Littfest: Umeå internationella litteraturfestival, Umeå kommun, Svenska Samernas Riksförbund och Sáhkie - Umeå Sameförening.

PEDAGOGISK VERKSAMHET
2015

I slutet av 2014 inrättades två nya tjänster och Karin Jonsson och Denise Mångsén tillsvidareanställdes som konstpedagoger på 50% vardera. Genom att gå över från ett antal timanställda extrapedagoger till två fasta tjänster kunde nu verksamheten organiseras bättre och mer långsiktigt. Tillsammans med museiintendent Lisa Lundström, som har fortsatt huvudansvar över den pedagogiska verksamheten, och Maria Sundström, som frilansar som konstpedagog, har konstpedagogerna arbetat fram visioner för Bildmuseets konstpedagogiska arbete vilket ger en samsyn och ett fokus.

VISNINGAR OCH
STUDIEBESÖK

Bildmuseet har erbjudit gratis visningar för allmänheten på lördagar (familjevisning), söndagar och onsdagar året runt. Intresset för bokade visningar och studie-besök var något lägre än 2014, kulturhuvudstadsåret i Umeå. Under 2015 har Bildmuseet tagit emot 53 bokade vuxengrupper samt 26 studiebesök.

ÖPPEN BILDVERKSTAD

Under våren och hösten anordnades öppen bildverkstad varje lördag och söndag kl 12.00-16.00 under ledning av två pedagoger och med 1976 besökare som aktivt deltog i de kreativa aktiviteterna. Under sportlovet, påsklovet och höstlovet var bildverkstaden öppen även tisdagar till fredagar. Dessutom var bildverkstaden öppen varje dag under museets öppettider hela sommaren, men då obemannad.

Vid två tillfällen flyttades bildverkstaden utomhus:

Lördag 23 maj: Målning med växtfärger under en utomhus-workshop, under *Fascinerande växters dag*, ett samarbete med bland andra UPSC och SLU.

Lördag 12 september: I samband med Pilgatans kulturmarknad fick besökarna teckna med vägkriter och kol direkt på betongplattan utanför bildverkstaden.

Vi erbjöd också två öppna workshoppar ledda av studenter på konstnärligt campus. 18 januari *Skapa nytt av gammalt* ledda av Designhögskolestudenter inom ramen för projektet *Sök på golvet*. 30-31 maj måleri-workshop med Erik Nilsson, masterstudent vid Konsthögskolan.

Teman i bildverkstaden 2015

Experimentera med osynliga krafter

17 januari - 8 mars

I bildverkstaden undersökte vi förhållanden och fenomen som vi inte kan se med blotta ögat, men som omger oss i vardagen. Vi inspirerades av utställningen *A Draft of Shadows* av den kanadensisk-mexikanska konstnären Rafael Lozano-Hemmer.

Samtida Kubansk konst

14 mars - 12 april

Med anledning av utställningen *The Spaces Between*, som speglade den kubanska konstens utveckling under de senaste 20 åren, bjöds besökarna in att göra affischer och texter med egna budskap.

Bilderbokstema på Bildmuseet

14 april - 17 maj

I bildverkstaden inspirerades vi av utställningen *Årets svenska bilderbok / Dom som är kvar*. Besökarna byggde scenerier i kartong inspirerade av bokens handling och utställningens originalteckningar.

Obemannad öppen bildverkstad

21 juni - 23 augusti (alla dagar under Bildmuseets öppettider)

tecknade besökarna med olika blå färger och lämnade sina bidrag till en bildvägg som växte fram i bildverkstaden under perioden. Inspirationen kom från ett verk i utställningen *Mien Meo Mieng / Samtida konst från Vietnam*, Nguyen Phuong Linhs blå fotografier av bombmoln överförda till porslinsplattor.

Kollektivt tecknande

5 sept - 1 nov

I bildverkstaden fortsatte vi att inspireras av material och tekniker från utställningen *Mien Meo Mieng / Samtida konst från Vietnam*, och tecknade kollektivt i både stort och litet format.

Höstlov på Bildmuseet

27 - 30 oktober, det vill säga höstlovet, hade vi extra öppet i bildverkstaden även under vardagarna: tisdag - fredag, kl 12.00-16.00. Med inspiration från konstverk i *Mien Meo Mieng / Samtida konst från Vietnam* tecknade och målade besökarna i bildverkstaden - själva eller tillsammans med andra och i både stora och små format.

Collage, poesi och måleri inspirerat av havet

3 - 26 november

Vi hämtade inspiration från videoverket *Vertigo Sea* av konstnären John Akomfrah, och skapade collage, poesi och målade sedan i bildverkstaden.

Ljus i rörelse

24 november - 17 december

Besökarna fick undersöka ljus och reflektion. Konstnären Julio Le Parcs verk utmanar vår uppfattning av världen med hjälp av ljus och reflekterande material drivet av små motorer. Barn och vuxna förändrade bildverkstaden med ljus, skuggor och rörelse.

Obemannad öppen bildverkstad under jullovet

19 december 2015 - 10 januari 2016 (alla dagar under Bildmuseets öppettider)

Vi fortsatte temat kring ljus och reflektion, men under jullovet fick besökarna arbeta i bildverkstaden och ta del av de material som erbjöds utan handledning av konstpedagoger.

KREATIVA KVÄLLAR FÖR UNGA

Under hösten 2015 erbjöd Bildmuseet tre öppna skapande konstkvällar, riktade mot ungdomar i gymnasieåldern. Kvällarna, som kallades *Ung? Skapa!*, lockade 5-15 ungdomar per gång och flera av dem återkom alla tre gångerna.

ÖPPEN KULTURFÖRSKOLA

Tillsammans med Idéan, Umeå kommuns pedagogiska utvecklingscentrum, fortsatte vi driva öppen kulturförskola på fredagar kl 11.00-15.00, vid 14 tillfällen under våren och 13 under hösten. Kulturförskolan har letts av Tina Ångström-Jonsson, förskolepedagog vid Idéan samt av Maria Sundström, frilansande konstpedagog. Den har varit välbesökt och uppskattad av föräldralediga med små barn, med ca 30-50 vuxna och barn per tillfälle.

BABYVISNING

Vid tre tillfällen under våren och tre tillfällen under hösten erbjöd Bildmuseet babyvisningar och måleri med ätbar färg ledda av Maria Sundström, frilansande konstpedagog. Alla tillfällen var fullbokade. 10 vuxna och 10 barn.

SKOLPROGRAM

Under 2015 har Bildmuseet tagit emot 120 bokade skolklasser från förskolor, grundskolor och gymnasium. Totalt besöktes Bildmuseet av 2273 skolelever. Medräknat är också ett antal grupper av universitetsstudenter, vuxenstuderande från folkhögskolor samt kurser i Svenska för invandrare. De har erbjudits visning av pågående utställningar samt ibland också bildverkstad.

Skolprogram våren 2015

Experimentera med osynliga krafter

20 januari - 6 mars

Målgrupp: alla åldrar

Skolprogrammet hämtade inspiration från Rafael Lozano-Hemmers utställning *A Draft of Shadows*. Eleverna fick experimentera med magnetism, fingeravtryck och digitala avtryck. Med äldre elever fördes dessutom samtal om övervaknings-samhälle och den digitala teknikens för- och nackdelar.

Årets svenska bilderbok

11 mars - 14 maj

Målgrupp: förskola, förskoleklass, grundskola 1-3

Barnen arbetade med berättelser och scenografier inspirerade av temat och tekniken från årets svenska bilderbok: *Dom som är kvar* av Karin Saler och Siri Ahmed Backström

Konst som speglar sin tid

10 mars - 13 maj

Målgrupp: högstadiet, gymnasiet

Eleverna skapade affischer med budskap i en workshop inspirerad av utställningen *The Spaces Between / Samtida konst från Havanna*.

På besök i förvrängningarnas land

8 september - 22 oktober

Målgrupp: alla åldrar

Utställningen *Mien Meo Mieng - samtida konst från Vietnam*, presenterade video, måleri, skulptur och installationer av vietnamesiska konstnärer verkamma i hemlandet. Verken berörde ämnen som krigens efterverkningar, migration, ekonomiska villkor och det vietnamesiska samhällets skörhet och sårbarhet. I skolprogrammet undersökte vi konstverkens teman och material och lät det inspirera till eget skapande. I programmet för yngre barn fokuserade vi på olika tredimensionella material i utställningen och skapade också egna skulpturer i bildverkstaden.

Videokonst i storformat

3 - 26 november

Målgrupp: högstadiet, gymnasiet

John Akomfrahs nya filminstallation *Vertigo Sea* är en meditativ skildring av valfångst, natur och vår relation med havet. Verket visades i ett stort rum på tre dukar samtidigt, vilket gav en mäktig och ibland skrämmande upplevelse. I skolprogrammet, som passade bäst för äldre skolelever, diskuterade vi filmens innehåll och undersökte hur den är uppbyggd i gränslandet mellan dokumentärfilm, konst och poesi.

Ljus och rörelse

24 november - 17 december

Målgrupp: alla åldrar

Julio Le Parcs verk utmanar perception och rumslighet. Det är stora, spektakulära och medryckande ljusinstallationer där ljus och reflekterande material sätts i rörelse med hjälp av linser och små motorer. I skolprogrammet inspirerades vi av utställningen och lät eleverna göra sina egna ljusexperiment.

SKAPANDE SKOLA

I samarbete med Umeå kommun, som arvoderade illustratören Pia Alfredsson med medel från Kulturrådets satsning på Skapande skola, erbjöd Bildmuseet ett skolprogram kring bilderböcker och arbetade mer fördjupat med sju förskoleklasser. Grupperna fick läsa årets svenska bilderbok, *Dom som är kvar*, och besökte utställningen som presenterade den prisade boken på Bildmuseet. Under ledning av konstpedagoger skapade de scenerier och fortsättningar på berättelsen. Alla medverkande klasser fick också besök i klassrummet av Pia Alfredsson. Där skapade de egna bildberättelser som sattes ihop till en bilderbok per klass. 25 april visades de sju bilderböckerna, som engagerat 167 barn, i Bildmuseets bildverkstad, och alla deltagande barn var inbjudna med sina vuxna.

STUDIEDAGAR
LÄRA

27 oktober arrangerades en studiedag för bildlärare från Umeå, Örnsköldsvik och Robertsfors, i samarbete med Anna Jonsson, Institutionen för estetiska ämnen, Umeå universitet. 13 maj arrangerades en studiedag för modersmåls- lärare i Umeå kommun i samarbete med Marie Karling, Kompetenscentrum för flerspråkighet vid Umeå kommun. Föreläsningar i flexhallen varvades med praktiska workshoppar i den pågående utställningen med konst från Kuba.

STUDIEDAGAR
FÖRSKOLELÄRARE

Samarbetet med Idéan, Umeå kommuns pedagogiska utvecklingscentrum, kring fortbildning för förskollärare utvecklades under året. Bildmuseet var med och ledde workshops, och blev också inbjuden att delta i fortbildningsdagar. 20 februari ledde konstpedagog Denise Mångsén en workshop med iPads för förskollärare på Hedlunda förskola. 12 november var Bildmuseet värd för ytterligare en fortbildningsdag om digitala verktyg: *Den kreativa Paddan*.

LÄRARTRÄFFAR

Under året arrangerades afterwork för lärare vid två tillfällen, fredagarna 20 februari och 18 september. Syftet var att samla lärare till en träff där de får specialvisning av utställningarna, information om skolprogrammen. Ett 50-tal lärare deltog vid båda tillfällen. Den 20 februari fick de en förhandsvisning av utställningen *The Spaces Between* av kuratorn och konstnären Antonio Eligio (Tonel) från Havanna samt museiintendent Cecilia Andersson. Vi det andra tillfället, 18 september, fick lärarna en visning av utställningen *Mien Meo Mieng / Samtida konst från Vietnam* av Nguyen UuDam, en av de deltagande konstnärerna, och museiintendent Brita Täljedal.

UPPTÄCKTSFÄRDEN

Under året har konstpedagogerna utvecklat ett aktivitetsmaterial, *Upptäcktsfärden*, som hjälper vuxna och barn att tillsammans söka sig fram i utställningarna. Med hjälp av diskussionsfrågor, bildgåtor och rituppgifter får de ingångar i utställningarnas tekniker och teman.

AGNES VARDA

Redan med sin första film etablerade sig Agnès Varda som en betydande gestalt inom fransk film; *La Pointe-courte* från 1954 anses vara starten på den Franska nya vågen. På Bildmuseet presenterades Agnès Varda i en stor separatutställning sommaren 2013, med ett urval dokumentära projekt från 1960- och 1970-talen samt nyare verk som visade på Agnès Vardas gränsöverskridande sätt att arbeta. Efter utställningen publicerades en katalog med en introduktion av Agnès Varda själv samt texter av Èrik Bullot, Julia Fabry, Carol Mavor och Katarina Pierre. Redaktör var Cecilia Andersson.

Språk: Svenska och engelska
ISBN: 978-91-7601-260-4 (72 s)

THE SPACES BETWEEN /
CONTEMPORARY ART
FROM HAVANA

Utställningen *The Spaces Between / Samtida konst från Havanna* visades på Bildmuseet våren 2015. Utställningen berättar om den sociala och ekonomiska verklighet som tagit form på Kuba under de senaste åren. Utställningen presenterar fjorton konstnärer bosatta i den dynamiska och komplexa huvudstaden Havanna: Juan Carlos Alom, Javier Castro, Sandra Ceballos Obaya, konstnårsduon Celia - Yunior, Ricardo G. Elias, Luis Gárciga Romay, Luis Gómez Armenteros, Jesús Hdez-Güero, Ernesto Leal, Glenda León, Eduardo Ponjuán González, Grethell Rasúa, Lázaro Saavedra González och Jorge Wellesley. Till utställningen publicerades en bildrik utställningskatalog (Black Dog Publishing) i samarbete mellan Bildmuseet och The Morris and Helen Belkin Art Gallery i Vancouver, Kanada. Texter av Cecilia Andersson, Antonio Eligio (Tonel), Katarina Pierre och Scott Watson,

Språk: Engelska, spanska och svenska
ISBN: 978-1-908966-54-4 (143 s)

DAYANITA SINGH /
MUSEUM OF CHANCE

Dayanita Singh är en av Indiens mest framstående fotografer. 2012 visade Bildmuseet den stora utställningen *Dayanita Singh / En fotografs äventyr*, kuraterad av museichef Katarina Pierre och assisterande kurator Polly Yassin. Det var Singhs dittills största separatutställning och den första större presentationen av hennes arbete i Norden. Samarbetet fortsatte genom utgivningen av fotoboken *Museum of Chance*, som av New York Times listades som en av de bästa fotoböckerna som utkom under 2015. Text: Aweek Sen. Redaktörer: Dayanitha Singh och Walter Keller.

Språk: Engelska.
ISBN: 978-3-86930-693-3 (95 s)

IASPIS

Iaspis (International Artist Studio Programme In Sweden) är Konstnärsnämndens internationella ateljéprogram för yrkesverksamma konstnärer. Sedan år 1999 erbjuder Umeå en ateljéplats i upp till tre månader per år för utländska konstnärer och utställningskuratorer. Syftet är att utveckla kontakter mellan konstnärer i Sverige och aktörer på den internationella arenan och på så sätt bidra till konstnärlig fördjupning och förbättrade arbetsvillkor. Iaspis Umeå är ett samverkansprojekt mellan Bildmuseet Umeå universitet, Konsthögskolan Umeå universitet, Umeå Kommun, Verkligheten, Vita kuben Norrlandsoperan och Museum Anna Nordlander.

Under hösten 2015 inbjöds konstnärerna Jennifer Chan och Gene Moreno till ateljévistelser i Umeå. Jennifer Chan är verksam i Kanada och arbetar med video, filmade performance, animationer och installationer. Hon dekonstruerar webbaserad visuell kultur och undersöker internets mörka sidor, konstnärliga konventioner och populärkulturella fetischer.

Gene Moreno har sin bas i Miami. I sitt arbete rör han sig i fältet mellan konst, design och arkitektur, ofta i okonventionella material. Han är verksamhetsledare för det konstnärsdrivna galleriet *Cannonball* i Miami.

Under vistelsen i Umeå deltog Jennifer Chan och Gene Moreno bland annat i projekt och arrangemang på Konstnärligt campus, främst på Konsthögskolan, och de gav också offentliga presentationer av sina aktuella arbeten.

MEDIA

Mediabevakningen av Bildmuseet har varit fortsatt positiv, men antalet publicerade artiklar är - inte oväntat - lägre än förra året, kulturhuvudstadsåret. Förutom att omvärldens fokus på Umeå har återgått till det normala beror det till stor del på att vi har färre utställningar. Utslaget per utställning har antalet artiklar om Bildmuseet faktiskt ökat i förhållande till 2013 och 2014.

Svensk tryckt dagspress, fackpress och nyhetsbyråer har under året publicerat minst 265 artiklar där Bildmuseet omnämns, vilket är ungefär lika många som 2013. Läger man till artiklar som har publicerats i de svenska webbtidningar som bevakas blir summan 547 (källa: Retriever). Inslag i etermedia kan inte räknas via vår bevakningstjänst, men sökningar på de stora medieföretagens webbplatser visar ca 15 omnämmanden i radio och teve.

Störst uppmärksamhet av årets utställningar fick *Mien Meo Mieng / Samtida konst från Vietnam* och *John Akomfrah / Vertigo Sea*, som lyftes fram av riksmidier som Sveriges Radio, Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet och som spreds till tidningar över hela landet via nyhetsbyrån TT. Under året har Bildmuseet också uppmärksammas för att vi, till skillnad från många andra svenska museer, ger avtalsenlig ersättning till de konstnärer vi samarbetar med.

TT förmedlade åtta artiklar om Bildmuseet i riks- och regionalpress över landet, nästan lika många som under kulturhuvudstadsåret. 68 artiklar om Bildmuseet har publicerats utanför Umeåregionen, från Norrbotten till Trelleborg. Vi har nämnts i sammanlagt 9 artiklar i de två största dagstidningarna, Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet. 60 % av de tryckta artiklarna har kunnat läsas i regionalpressen, vilket är en större andel än tidigare. Det är en trend som vi tyvärr riskerar att få se mer av på grund av ett förändrat medielandskap.

Medielandskapets snabba förändring, med krympande eller nedlagda lokalredaktioner och en allt större stockholmcentrering, är en utmaning för Bildmuseets mediearbete. Men det finns också ljuspunkter. Idag är många av våra besökare sina egna redaktörer, och nära 80 % av Bildmuseets medieflöde sker i sociala medier. Besökare från när och fjärran har under året rapporterat positivt om Bildmuseets utställningar för sina följare i tusentals inlägg i bloggar och på twitter, instagram och facebook. De ger oss högsta betyg.

ÖPPETTIDER / BESÖKSSTATISTIK

ÖPPETTIDER

Tisdag	11-20
Onsdag-Söndag	11-18
Måndag	Stängt

BESÖKS- STATISTIK

Januari	6 525
Februari	6 575
Mars	7 175
April	6 382
Maj	7 535
Juni	4 927
Juli	5 867
Augusti	3 890
Sepember	5 684
Oktober	7 994
November	6 824
December	6 273

Totalt 75 651 besökare år 2015

EKONOMI

Bildmuseets intäkter uppgick 2015 till 27,9 Mkr. Umeå universitet bidrog med 14,2 Mkr varav 1,9 Mkr i ett särskilt åtagande från Utbildningsdepartementet. Ur en hyresrabatt från Balticgruppen Design AB satsade universitetet ytterligare 4,8 Mkr på uppbyggnaden av Bildmuseets verksamhet, och därutöver 1,5 Mkr ur Balticgruppens tidigare donation (2007) till Umeå universitet. Från Kulturdepartementet har Bildmuseet ett årligt stöd på 0,7 Mkr. Externa bidrag - från Umeå Kommun 5,0 Mkr, artEDU Stiftung (projektbidrag) 0,4 Mkr samt slutbetalningar av tidigare beviljade projektbidrag från Kulturkontakt Nord och EU, totalt 0,2 Mkr. Ett mindre projektbidrag erhöles även från Spanska ambassaden. Periodiserade externa medel (bidrag från föregående år som använts under 2015) bidrog till intäkterna med 0,2 Mkr. Intäkter från försäljning i bokshopen uppgick till 0,8 Mkr. Mindre intäkter har även erhållits för visningar och uthyrning av Flexhallen.

Kostnaderna under 2015 uppgick totalt till 27,5 Mkr varav personalkostnader samt arvoden till konstnärer, kuratorer och föreläsare 10,0 Mkr, lokalkostnader 7,9 Mkr, avskrivningar 0,7 Mkr, universitets- och fakultetsgemensamma kostnader 1,5 Mkr och driftskostnader 7,4 Mkr.

Årsbokslutet uppvisade därmed ett resultat för 2015 på 0,4 Mkr.

STYRELSE

Dan Brändström, ordförande, Stockholm
Birgitta Bernspång, medicinsk fakultet
Anna Croon Fors, samhällsvetenskaplig fakultet
Marcus Lagebrant, studeranderepresentant Umeå studentkår
Erik Lundgren, medicinsk fakultet
Anders Lundin, teknisk-naturvetenskaplig fakultet
Maria Löfgren, lärarhögskolan
Sara Persson, studeranderepresentant Umeå studentkår
Marie-Louise Rönmark, representant Umeå kommun
Sara Sandström, Galleri Andersson/Sandström
Eva Skåreus, humanistisk fakultet
Ina Wede, studeranderepresentant Umeå studentkår

PERSONAL /

PERSONAL

Bildmuseets ordinarie personal:

Katarina Pierre, museichef
Cecilia Andersson, museiintendent
Mattias Andersson, museiassistent
Olle Ebgren-Ljungblad, museitekniker
Jonas Holmberg, museivärd (tjänstledig)
Sofia Johansson, museiintendent
Karin Jonsson, museipedagog
Lisa Lundström, museiintendent
Denise Mångsén, museipedagog
Emma Mårtensson, museivärd
Karin Nordbrandt, museivärd
Magnus Olofsson, museitekniker
Pierre Persson, museivärd
Maja Sandow, administrativ samordnare
Brita Täljedal, museiintendent
Helena Vejbrink, kommunikatör
Martina Wolgast, museivärd
Polly Yassin, museivärd

Under året har även visstidsanställda museipedagoger, museivårdar och tekniker arbetat vid Bildmuseet.

PRAKTIKANTER

Under våren 2015 tog Bildmuseet emot två praktikanter i bildverkstaden, båda från Bildlärarutbildningen i Göteborg: Sara Samuelsson, 26 januari-6 februari och Amanda Andersson, 30 mars-10 april.

UTSTÄLLNINGAR

Geir Tore Holm / Fughetta

- 2015/02/01

Under den mörka årstiden presenterade Geir Tore Holm ett ljusverk i Bildmuseets entréplan. Han är intresserad av hushållning och hållbar livsstil, och det nyskapade verket refererade till två förutsättningar som har haft stor betydelse för människans fortlevnad i norr - renkött och ljus. Det bestod av fem renkroppar gjutna i epoxy, sammanfogade i en barockinspirerad ljusarmatur. Djurkropparna refererade till barockens matstilleben och titeln *Fughetta* till en liten fuga, en komposition i stämmor som nådde sin höjdpunkt under samma tidsperiod.

Geir Tore Holm (f. 1966) bor och är verksam i Skiptvet, Norge. Han arbetar med socialt engagerad konst i ett brett spektrum av medier och är stipendiat i konstnärligt utvecklingsarbete vid Oslo Konsthögskola.

Utställningen producerades av Bildmuseet med stöd av Umeå2014 och Kulturkontakt Nord.

Rafael Lozano-Hemmer / A Draft of Shadows

- 2015/04/26

Konstnären Rafael Lozano-Hemmer arbetar med robotstyrt ljus och ljud, radiovågor, rörelsesensorer, filmprojektioner, animeringar i realtid och platsspecifika ljud och röster. I utställningen *A Draft of Shadows* på Bildmuseet visades tre interaktiva verk som tillsammans upptog Bildmuseets två översta våningsplan. I *Pulse Room* blinkade ett hav av glödlampor i takt med besökarnas hjärtslag och *Frequency and Volume* var en lekfull ljudinstallation som besökaren påverkade med sin egen skugga. Utställningens tredje installation, *The Year's Midnight*, lät betraktaren se vit rök stiga ur sin egen blick.

Rafael Lozano-Hemmer (f. 1967, Mexico City) är bosatt i Montreal, Canada. Hans installationer har visats på flera av världens främsta konstinstitutioner och biennaler. *Rafael Lozano-Hemmer / A Draft of Shadows* var hans första separatutställning i Skandinavien. Tack till Barbro Osher Pro Suecia Foundation och Spanska ambassaden i Stockholm.

Utställningen producerades av Bildmuseet.

UTSTÄLLNINGAR / FULLSTÄNDIGT PROGRAM

Anders Sunna / Area Infected

- 2015/02/01

Till sitt måleri hämtar Anders Sunna motiv från historien och personliga erfarenheter. Ofta är ämnet en långdragen konflikt som utspelats mellan familjen, samebyn och länsstyrelsen. På Bildmuseet presenterade han *Area Infected*, en helt ny målning som skildrade händelser ur denna konflikt. Det handlade bland annat om tvångsflyttningar och om gerillarenskötsel som överlevnadsstrategi. Anders Sunna betonar bildens makt. Genom sina målningar kräver han visuellt utrymme att få berätta familjens historia. Han kombinerar olika material och tekniker och lägger stor vikt vid att bearbeta ytan för att ge den ett intressant uttryck.

Anders Sunna (f. 1985) kommer från Kieksiäisvaara och är verksam i Jokkmokk. Han är utbildad vid Konstfack och Umeå konstskola. Några av hans senaste utställningar har ägt rum på Svenska institutet i Paris (2014), SDG Galleriet, Karasjok, Norge (2013), Galleri Alva, Umeå (2013).

Utställningen producerades av Bildmuseet med stöd av Umeå2014 och Kulturkontakt Nord.

Campanas / Woods

- 2015/02/08

Den brasilianska designduon Fernando och Humberto Campana är kända för sina färgstarka, egensinniga och experimentella möbler influerade av traditionellt hantverk. För Bildmuseet skapade de *Woods*, en platsspecifik rumsinstallation av lin och takhalm. De flyttade in naturen och ville låta den ta tillbaka sin givna plats bland människorna. Det var Campanas första separatutställning i Sverige och den blev utgångspunkten för ett program av workshoppar och föreläsningar under utställningsperioden.

Fernando Campana (f. 1961) och Humberto Campana (f. 1953) är verkamma i São Paulo, Brasilien. De har bland annat arbetat med Victoria & Albert Museum i London, möbelmässan i Milano och Beijing Design Week. Deras möbler finns i samlingarna på Museum of Modern Art i New York och Centre Pompidou i Paris. De har också skapat kostymer för Ballet National i Marseille och scenografi på Guggenheim i New York.

Utställningen producerades av Bildmuseet.

The Spaces Between

2015/02/22 - 2015/05/31

The Spaces Between berättade om den sociala och ekonomiska verklighet som tagit form på Kuba under de senaste åren. Utställningen presenterade fjorton konstnärer bosatta i den dynamiska och komplexa huvudstaden Havanna. Deras verk lyfte fram människorna, staden och de sociala och politiska förutsättningarna för livet där.

Titeln *The Spaces Between* syftar på glappet mellan det som sägs och vad som är sant, mellan det förflutna och föreställningar om framtiden. Utställningen gav oss möjlighet att ta del av vardagsliv, utmaningar och angelägna frågor i ett samhälle som under lång tid varit slutet och isolerat från omvärlden.

Många av de konstnärer som medverkade i *The Spaces Between* representerar en yngre generation, men utställningen synliggjorde också arvet från en mer hantverksinriktad praktik. I utställningen visades teckning, måleri, grafik, installation, fotografi och video.

Utställningen kuraterades av den kubanska konstnären och kritikern Antonio Eligio (Tonel) tillsammans med Keith Wallace, utställningsintendent vid Belkin Art Gallery. Till utställningen hörde ett program med performance, föreläsningar, visningar och filmer samt en bildrik utställningskatalog (Black Dog Publishing) med texter av Keith Wallace, Antonio Eligio samt Cecilia Andersson, museiintendent vid Bildmuseet.

Medverkande konstnärer: Juan Carlos Alom, Javier Castro, Sandra Ceballos Obaya, konstnärduon Celia - Yunior, Ricardo G. Elias, Luis Gárciga Romay, Luis Gómez Armenteros, Jesús Hdez-Güero, Ernesto Leal, Glenda León, Eduardo Ponjuán González, Grethell Rasúa, Lázaro Saavedra González och Jorge Wellesley.

Utställningen producerades av Bildmuseet och The Morris and Helen Belkin Art Gallery i Vancouver, Kanada.

UTSTÄLLNINGAR / FULLSTÄNDIGT PROGRAM

Dom som är kvar / Årets svenska bilderbok

2015/02/22 - 2015/08/30

Dom som är kvar av Karin Saler och Siri Ahmed Backström utsågs till årets svenska bilderbok. Juryns motivering lød: "Debuterande författaren Karin Saler och bildskaparen Siri Ahmed Backström bryter ny mark när de i *Dom som är kvar* tar sig an hur vardagen sakta letar sig tillbaka i en sörjande familj. Med små medel, och i kvalificerat samarbete mellan text och bild, gestaltar de vilshenheten och tomrumskänslan i sorgen och visar samtidigt hur de första tecknen på fortsatt liv kan se ut. En berörande och angelägen bilderbok som växer för varje läsning."

Snöbollen – Årets svenska bilderbok är ett nationellt bilderbokspris med syfte att uppvärdera bilderboken som konstnärligt verk och uppmuntra upphovs personer och förlag att tänja på bilderbokens konstnärliga gränser, både vad gäller innehåll och form. Snöbollen delas i år ut till den bästa bilderboken i 2014 års utgivning. Författarna tog emot priset i mars 2015 under *Littfest* - Umeås internationella litteraturfestival, och originalbilder ur boken presenterades i en utställning på Bildmuseet.

Bakom priset står Krumelur - föreningen för unga ord i norr i samarbete med Svenska Tecknare, Kulturföreningen Pilgatan, Länsbiblioteken i Västerbotten och Västernorrland, Umeå kommun, Littfest och Bildmuseet. Under utställningsperioden var det bilderbokstema i vår bildverkstad för alla åldrar.

Utställningen producerades av Bildmuseet.

Konsthögskolan 2015 / Between the Devil and the Deep Sea

2015/05/16 - 2015/05/31

Bildmuseet visar varje vår en utställning av avgångsklassen från Konsthögskolan vid Umeå universitet, så även detta år. Efter fem års utbildning visade studenterna sina verk i en gemensam utställning innan de gick ut i arbetslivet som färdiga konstnärer.

Årets examensutställning av masterprogrammet vid Konsthögskolan i Umeå presenterade verk av Benjamin Andersson, Samuel Andersson, Loes Degener, Joakim Friberg, Anna Hillbom, Funny Livdotter, Oscar Mega Männikkö, Douwe Mulder, Erik Nilsson, Ann-Catrin Olsson, Varg Strande, André Talborn, Jonas Westlund och Katrin Westman. Professor Svetlana Heger har varit deras huvudhandledare. Utställningstiteln *Between the Devil and the Deep Sea* referade till tiden mellan studenternas konstutbildning och starten på deras professionella karriärer.

Utställningen producerades av Bildmuseet och Konsthögskolan vid Umeå universitet.

Mien Meo Mieng / Samtida konst från Vietnam

2015/06/14 - 2015/11/01

Utställningen *Mien Meo Mieng / Samtida konst från Vietnam* presenterade 14 vietnamesiska konstnärer verksamma i hemlandet. De flesta av verken var skapade under de senaste två åren och några hade producerats särskilt för denna utställning. De berörde ämnen som krigens efterverkningar, yttrandefrihet, ekonomiska villkor, migration och det vietnamesiska samhällets sårbarhet.

Mien Meo Mieng kan översättas "förvrängningarnas land". Det krävs försiktighet, eftertanke och förmåga att förvränga för att uttrycka sin åsikt i det vietnamesiska samhället. Ett allvarligt och kritiskt budskap döljs bakom ett till synes oskyldigt och ibland humoristiskt yttrande. Det vietnamesiska talesättet "Rulla din tunga sju gånger innan du talar" var utställningens tematiska utgångspunkt.

Medverkande konstnärer var Bang Nhat Linh, Nguyen Huy An, Nguyen Manh Hung, Nguyen Phuong Linh, Nguyen The Son, Nguyen Tran Nam, Nguyen Trinh Thi, Nguyen UuDam, Pham Tran Viet Nam, Tran Thi Kim Ngoc, Tran Tuan, Trieu Minh Hai, Truong Cong Tung och Vu Hong Ninh. I utställningen på Bildmuseet presenteras deras verk för första gången i Sverige.

Utställningen *Mien Meo Mieng / Samtida konst från Vietnam* och dess programverksamhet var ett av Bildmuseets bidrag till programmet för Umeå universitets 50-årsjubileum. En omfattande programverksamhet med konstnärspresentationer, föreläsningar, visningar, film, öppen bildverkstad och pedagogiska program arrangerades under september och oktober i anslutning till utställningen.

Utställningen producerades av Bildmuseet och kuraterades av Tran Luong. Assisterande kurator: Le Thuan Uyen.

UTSTÄLLNINGAR / FULLSTÄNDIGT PROGRAM

John Akomfrah / Vertigo Sea

2015/10/25 - 2016/01/17

John Akomfrahs nya trekanaliga filminstallation *Vertigo Sea* är en meditativ skildring av människans relation till havet: om havets betydelse för migration, i krig och konflikt, för slaveriet och för kolonialiseringen av världen. Det är en berättelse om människa och natur, om skönhet, våld och utsatthet. Herman Melvilles roman *Moby Dick* och Heathcote Williams *Whale Nation* är två litterära utgångspunkter.

Vertigo Sea hade premiär på 2015 års Venedigbiennal, *All the World's Futures*. Som första turnéplats efter biennalen visades verket på Bildmuseet i samarbete med BAC-Baltic Art Center. John Akomfrah (f. 1957 i Accra, Ghana) bor och arbetar i London. Han var en av grundarna till nyskapande Black Audio Film Collective. Hans verk har bland annat visats på Liverpool-biennalen, Documenta i Kassel, De Balie i Amsterdam, Centre Pompidou i Paris, Serpentine Gallery och Whitechapel Gallery i London och MoMa, New York. Akomfrahs filmer har bland annat visats på de internationella filmfestivalerna i Cannes och Toronto samt Sundance Festival.

Vertigo Sea har producerats av Smoking Dogs Films med stöd från BAC-Baltic Art Center och Bildmuseet, Statens Kulturråd, Sharjah Art Foundation, BBC Natural History Unit, British Film Institute, Arts Council of England samt Tyneside Cinema Gallery.

Julio Le Parc / Lumière

2015/11/22 - 2016/04/17

Julio Le Parc experimenterar med åskådarens upplevelse av konsten och dess omgivning. Med hjälp av enkla, reflekterande material skapar han stora, spektakulära och medryckande ljusinstallationer. Ljus sätts i rörelse med hjälp av linser och små inbyggda motorer.

Julio Le Parc (f. 1928) är ursprungligen från Argentina men sedan 1960-talet verksam i Frankrike. Han var en av grundarna till Groupe de Recherche d'Art Visuel (GRAV), en konstnärsgrupp som utforskade idéer om interaktivitet och iscensatte engagerande upplevelser på gator och torg i 1960-talets Paris. I dialog med dagens digitala konst har Julio Le Parcs banbrytande verk fått ny aktualitet och hans kinetiska arbeten visas i utställningar världen över. Det här är konstnärens första soloutställning i Skandinavien.

Utställningen producerades av Bildmuseet.

Tack till Daros Latinamerica Collection, Zürich och artEDU Stiftung.

UTSTÄLLNINGAR / FULLSTÄNDIGT PROGRAM

The World was Flat

2015/11/22 - 2016/03/27

Jorden var platt, nu är den rund och den kommer att bli ett hologram. Utställningen *The World was Flat* visade samtida konst som utforskar idéer om tid och rum. Det kunde handla om astrologins makt eller shamanen som förmedlare mellan rationellt och övernaturligt, men också om människans önskan om ordning och logiska förklaringar till fenomenen.

The World was Flat innehöll verk av Julieta Aranda, Erick Beltrán, François Bucher, Rometti Costales, Harun Farocki, Jeppe Hein, Herman von Helmholtz, Klara Hobza, Bernd Kröplin, Lina Maria López, Douwe Mulder, John Mario Ortiz, Julien Prévieux, Benoit Pype, Manuela Ribadeneira, Tomás Saraceno och Daniel Steegmann Mangrané. Föremål lånades också in från Berlins medicinhistoriska museum vid universitetssjukhuset Charité.

Utställningen producerades av Bildmuseet och sammanställdes av François Bucher och Lina Maria López. Den kompletterades av en serie samtal kring föränderliga världsbilder med forskare från Umeå universitet.

The World was Flat och dess programverksamhet var en del av universitetets 50-årsjubileum. Tack till Humlab och Sliperiet vid Umeå universitet, Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) i Umeå och Danmarks ambassad i Sverige.

Nisrine Boukhari / Wanderism is a State of Mind

2015/11/22 - 2014/05/04

Nisrine Boukharis konst är inspirerad av psykogeografi, teorier om hur miljöer påverkar människors känslor och beteenden. Under de senaste åren har hon arbetat med idéer om hur fysisk och intellektuell rörelse genereras när tankarna får vandra fritt och har myntat begreppet "wanderism". På Bildmuseet ställde hon ut sitt manifest om "wanderism" som en installation. Manifestet presenteras som fragmentariska påståenden om vandraren, den som vandrar planlöst - både i fysisk och intellektuell mening. I utställningen visades också det tvåkanaliga videoverket *The map is not the territory* [5:52 min].

Nisrine Boukhari (f. 1980) är ursprungligen från Syrien där hon studerade skulptur på universitetet i Damaskus. Hon bedriver forskarstudier vid Universität fur Angewandte Kunst i Wien, osterrrike men arbetar från residensvistelser på olika platser runtom i världen. Första delen av 2015 har hon varit stipendiat vid MAWA, Winnipeg, Manitoba, Canada, och vid Nkdale, Dale, Norge. Under hösten 2015 har hon varit Iaspis-stipendiat i Stockholm. Det här är Boukharis första separatutställning i Skandinavien.

Utställningen producerades av Bildmuseet.

PROGRAM

JANUARI

MÅN 26/1 - FRE 30/1 KL 9.30 - 16.00

Efter 2014

Under en vecka hölls öppna föreläsningar, diskussioner och rundabordsamtal om omvandlingarna av Umeå och Norrland, under och efter det europeiska kulturhuvudstadsåret 2014. Veckan hade tre spår: *Regional utveckling*, *Stadsplanering*, samt *Samhällsliv*. För varje spår erbjöd ett antal inbjudna föreläsare sina perspektiv i diskussion med studenter och lärare vid Arkitekt-högskolan, Umeå universitet.

Kuratorer: Alberto Altés, Karin Berggren, Ana Jara och Anton Shramkov.

I samarbete med: Arkitekt-högskolan, Umeå universitet.

FEBRUARI

SÖN 1/2 KL 14.00 - 15.00

Guidad visning med museichefen

Museichef Katarina Pierre gav en guidad visning av Bildmuseets utställningar.

SÖN 8/2 KL 14.00 - 15.00

Ted Hesselbom om Campanas design

I anslutning till utställningen *Campanas / Woods* berättade Ted Hesselbom, grafisk formgivare och museichef, om den brasilianska formgivarduon Humberto och Fernando Campana.

SÖN 22/2 KL 14.00 - 18.00

Vernissage: *The Spaces Between / Samtida konst från Havanna*

Utställningen *The Spaces Between / Samtida konst från Havanna* öppnades.

Utställningen presenterades av den kubanske kuratorn, konstnären och kritikern Antonio Eligio (Tonel).

SÖN 22/2 KL 15.00 - 15.10

Performance av Lazaro Saavedra

En performance av den kubanske konstnären Lazaro Saavedra i samband med att utställningen *The Spaces Between* öppnades.

TIS 24/2 KL 11.00

Bokrea i Bildmuseets shop

Årets bokrea startade.

TIS 24/2 KL 14.00 - 17.00

Om mental hälsa i arktiska områden

Halvdagskonferens som var öppen för allmänheten. Internationell forskning om mental hälsa i arktiska områden. Ett samarbete mellan Vaartoe/Cesam och Bildmuseet vid Umeå universitet

Medverkande: Patrick Hébert, Kanadensiska Ambassaden i Sverige, Lena

PROGRAMVERKSAMHET / FULLSTÄNDIGT PROGRAM

Maria Nilsson, Arktiskt centrum vid Umeå universitet, Susan Chatwood, föreståndare vid Institute for Circumpolar Health Research, Kanada, Lars Jacobsson, professor emeritus i psykiatri vid Umeå universitet, Petter Stoor, psykiatriker och forskare vid SANKS - Samisk nasjonalt kompetansesenter, Norge/Sverige, Patrik Lantto, föreståndare vid Vaartoe/Cesam - centrum för samisk forskning vid Umeå universitet. **I samarbete med:** Vaartoe/Cesam - centrum för samisk forskning vid Umeå universitet

TIS 24/2 KL 18.30 - 20.00

Tonel om kubansk samtidskonst

En föreläsning om den kubanska konstscenen av Antonio Eligio Fernández (Tonel), kurator för utställningen *The Spaces Between / Samtida konst från Havanna*.

MARS

TIS 3/3 KL 18.30 - 20.00

2014 och det samiska perspektivet: medskapande, motstånd och möjligheter.

Panelsamtal om det gångna kulturhuvudstadsåret och framtiden för samisk kultur i Umeå.

Medverkande: Ellacarin Blind, Svenska Samernas Riksförbund, Anne Heith, docent i litteraturvetenskap vid Umeå universitet, Michael Lindblad, ordförande i Såhkie - Umeå Sameförening och Fredrik Lindegren, konstnärlig ledare Umeå2014. Samtalet var en del av programmet under Samiska veckan i Umeå och ingick i serien "Arena Kulturhuvudstaden".

TIS 10/3 KL 18.30 - 20.00

Film: *Unfinished Spaces*

Sverigepremiär av filmen om Fidel Castros visioner om världens bästa konstkolor. I anslutning till Bildmuseets utställning *The Spaces Between*.

SÖN 22/3 KL 14.00 - 15.00

Specialvisning: *The Spaces Between*

Museiintendent Cecilia Andersson gav en visning av utställningen *The Spaces Between / Samtida konst från Havanna*.

TIS 24/3 KL 18.30 - 20.00

Föreläsning: *Om digital konst*

Museiintendent Cecilia Andersson berättade om digital konst i anslutning till utställningen *Rafael Lozano-Hemmer / A Draft of Shadows*.

APRIL

TIS 7/4 KL 18.30 - 20.00

Film: 9 Evenings: Theatre & Engineering

Bildmuseet visade filmer av återskapade performances från 1960-talets New York, regisserade och dokumenterade av Barbro Schultz Lundestam.

SÖN 12/4 KL 14:00–15:00

Extra visning av *The Spaces Between*

Museichef Katarina Pierre gav en visning av utställningen *The Spaces Between / Samtida konst från Havanna*.

SÖN 19/4 KL 14.00 - 15.00

Finn Arne Jørgensen om Rafael Lozano Hemmers konst

Om relationer mellan kropp, information och konst handlade idéhistorikern Finn Arne Jørgensens föreläsning i anslutning till Rafael Lozano-Hemmers utställning på Bildmuseet.

I samarbete med: Institutionen för idé- och samhällsstudier

TIS 21/4 KL 18.30 - 19.30

Film: *Microbrigades* av Florian Zeyfang

Microbrigades - Variations of a Story (31 min) handlar om kollektiva husbyggen på Kuba. Filmen visades i anslutning till utställningen *The Spaces Between / Samtida konst från Havanna*.

LÖR 25/4 KL 12.00 - 16.00

Sju bilderböcker av 167 barn

Sju bilderböcker visades på Bildmuseet under en enda dag. De var skapade av förskoleklasser som besökt utställningen *Dom som är kvar / Årets svenska bilderbok* och därefter skapat i vår bildverkstad.

TIS 28/4 KL 18.30 - 19:30

Extra kvällsvisning

Museivärd Karin Nordbrandt gav en visning av Bildmuseets aktuella utställningar

MAJ

TIS 5/5 KL 18.30 - 19:30

Extra kvällsvisning

Museiintendent Lisa Lundström gav en visning av Bildmuseets aktuella utställningar.

PROGRAMVERKSAMHET / FULLSTÄNDIGT PROGRAM

LÖR 16/5 - SÖN 31/5 KL 12.30 - 12.35 (Dagligen)

Performance / *Donated Moves*

Ann-Catrin Olsson framförde sin performance *Donated Moves* varje dag under Konsthögskolans masterutställning. I verket sammanfogades en mängd donerade rörelser till en ca 5 minuter lång koreografi som framfördes live.

I samarbete med: Konsthögskolan, Umeå universitet.

LÖR 16/5 KL 14.00

Vernissage / Konsthögskolans masterutställning

Konsthögskolans masterutställning *Between the Devil and the Deep Sea* öppnade. Performance och presentationer.

I samarbete med: Konsthögskolan, Umeå universitet.

LÖR 16/5 KL 14.30 - 15.30

Presentation / *Views and Visitors*

Douwe Mulder och Loes Degener ger en presentation av sitt verk *Views and Visitors* i Bildmuseets entréplan.

I samarbete med: Konsthögskolan, Umeå universitet.

LÖR 23/5 KL 12.00 - 16.00

Skapa med växt-tema

En dag i växternas fascinerande värld på Konstnärligt campus. I Bildmuseets öppna bildverkstad jobbade vi med växt-tema.

I samarbete med: Umeå universitet, Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU), Umeå kommun, Arboretum Norr, Bonsaisällskapet, Skogforsk och Sliperiet.

SÖN 24/5 KL 14.00 - 16.00

Visning och konsert

Visning på engelska av avgångsutställningen *Between the Devil and the Deep Sea* av en av de konststudenter som medverkar. Därefter var det en konsert med folk rock-artisten Joe Wulff.

I samarbete med: Konsthögskolan, Umeå universitet.

TIS 26/5 KL 18.30 - 19.30

Ett samtal om plats, kropp och material

I samband med Konsthögskolans masterutställning möttes konstnären Anna Hillbom och poeten Pernilla Berglund i ett samtal kring plats som material och material som kropp i den kreativa processen.

I samarbete med: Konsthögskolan, Umeå universitet.

LÖR 30/5 KL 12.00 - 16.00

Väggmålningsanimation med Erik Nilsson

Workshop i väggmålningsanimation med Erik Nilsson, en av konstnärerna i Konsthögskolans masterutställning. Det målades mönster med RGB-färger på väggarna i Bildmuseets bildverkstad och de rörde sig med hjälp av belysning.

I samarbete med: Konsthögskolan, Umeå universitet.

SÖN 31/5 KL 12.00 - 16.00

Väggmålninganimation med Erik Nilsson

Workshop i väggmålninganimation med Erik Nilsson, en av konstnärerna i Konsthögskolans masterutställning. Vi målar mönster med RGB-färger på väggarna i Bildmuseets bildverkstad och får dem att röra sig med hjälp av belysning.

I samarbete med: Konsthögskolan, Umeå universitet.

SÖN 31/5 KL 14.00 - 15.00

Presentation / Utsikter från Bildmuseet

I samband med Konsthögskolans masterutställning gav Loes Degener och Douwe Mulder en specialvisning av utställningen i samarbete med Joshua Taylor och Rafaela Taylor.

I samarbete med: Konsthögskolan, Umeå universitet.

JUNI / JULI / AUGUSTI

SÖN 14/6 KL 14.00

Vernissage: *Mien Meo Mieng / Samtida konst från Vietnam*

Utställningen *Mien Meo Mieng / Samtida konst från Vietnam* öppnade på Bildmuseet. Kuratorerna Tran Luong och Le Thuan Uyen gav en presentation.

SEPTEMBER

LÖR 12/9 KL 11.00 - 16.00

Pilgatans kulturmarknad

En marknad med konst, design, hantverk, litteratur längs hela pilgatan.

I samarbete med: Kreativ kollektiv, Bokcafé Pilgatan, ABF och Konstnärligt Campus, Umeå universitet.

LÖR 13/9 KL 14.00 - 15.00

Extra visning: *Mien Meo Mieng / Samtida konst från Vietnam*

Thuy Nguyen Thi Bich, doktorand i konstvetenskap, Umeå universitet, och intendent Brita Täljedal gav en visning av utställningen *Mien Meo Mieng / Samtida konst från Vietnam*. Språk: engelska

I samarbete med: Institutionen för kultur- och medievetenskaper, Umeå universitet.

LÖR 19/9 KL 13.00 - 16.15

History? Who cares? Om den samtida konstscenen i Vietnam

I samband med den pågående utställningen *Mien Meo Mieng / Samtida konst från Vietnam* bjöd Bildmuseet och Konsthögskolan vid Umeå universitet in till en lördagseftermiddag med öppna föreläsningar om Vietnams oberoende konstscen.

PROGRAMVERKSAMHET / FULLSTÄNDIGT PROGRAM

Medverkande: Nguyen Phuong Linh, konstnär, UuDam Tran Nguyen, konstnär, Veronika Radulovic, Berlinbaserad konstnär och kurator specialiserad på Vietnamesisk samtida konst. Moderator var Micael Norberg, prefekt vid Konsthögskolan.

I samarbete med: Konsthögskolan, Umeå universitet

SÖN 20/9 KL 14.00 - 16.15

Gästvisning: Anna Rådström visar *Mien Meo Mieng*

Konstvetaren Anna Rådström som forskar om samtida vietnamesisk konst vid Umeå universitet gav en visning av utställningen *Mien Meo Mieng / Samtida konst från Vietnam*.

I samarbete med: Institutionen för kultur- och medievetenskaper, Umeå universitet.

SÖN 27/9 KL 14.00 - 15.00

Vart är Vietnam på väg 40 år efter Vietnamkriget?

Föreläsning av Börje Ljunggren, Asienspecialist och f.d. ambassadör i Vietnam och Kina i samband med utställningen *Mien Meo Mieng / Samtida konst från Vietnam*.

TIS 29/9 KL 18.30 - 19.30

Föreläsning av Thuy Nguyen Thi Bich

Thuy Nguyen Thi Bich, doktorand i konstvetenskap, Umeå universitet, presenterade några kvinnliga vietnamesiska konstnärer i samband med utställningen *Mien Meo Mieng / Samtida konst från Vietnam*.

I samarbete med: Institutionen för kultur- och medievetenskaper, Umeå universitet.

OKTOBER

SÖN 4/10 KL 14.00 - 15.00

Dick Harrison om vietnamkriget

Historikern Dick Harrison föreläste om Vietnamkriget och dess bakgrund i samband med Bildmuseets utställning *Mien Meo Mieng / Samtida konst från Vietnam*., den hittills mest omfattande presentationen av samtida vietnamesisk konst i Sverige.

SÖN 11/10 KL 14.00 - 15.00

"jag har ett Vietnam i Västerbotten också"

Annelie Bränström-Öhman, litteraturvetare vid Umeå universitet, föreläste om Sara Lidman och hennes engagemang för Vietnam i samband med utställningen *Mien Meo Mieng / Samtida konst från Vietnam*.

I samarbete med: Institutionen för kultur- och medievetenskaper, Umeå universitet.

TIS 13/10 KL 14.00 - 15.00

Extra visning

Museiintendent Brita Täljedal gav en extra visning av utställningen *Mien Meo Mieng / Samtida konst från Vietnam*

SÖN 18/10 KL 14.00 - 15.00

Framtidens utmaningar i Vietnam. Klimatförändringar ur ett hälsoperspektiv.

Föreläsning av Joacim Rocklöv, universitetslektor vid institutionen för epidemiologi och global hälsa, Umeå universitet.

I samarbete med: Institutionen för epidemiologi och global hälsa, Umeå universitet

SÖN 18/10 KL 15.00 - 16.00

Fattig för att man blir sjuk. Om katastrofala sjukvårdsutgifter i Vietnam

Föreläsning i samband med utställningen *Mien Meo Mieng / Samtida konst från Vietnam*.

Medverkande: Curt Löfgren, universitetslektor vid Institutionen för folkhälsa och klinisk medicin och studierektor, Epidemiologi och global hälsa, Umeå universitet.

I samarbete med: Institutionen för folkhälsa och klinisk medicin, Umeå universitet.

LÖR 24/10 KL 12.00 - 17.00

Konstnärssamtal / John Akomfrah

John Akomfrah berättade om sitt konstnärskap och Black Audio Film Collective samt om samarbetet med Smoking Dogs Films. Medverkade gjorde också Lina Gopaul och David Lawson från Smoking Dogs Films.

SÖN 25/10 KL 14.00 - 15.00

Vernissage: John Akomfrah / Vertigo Sea

Svensk premiär för John Akomfrahs nya trekanaliga filminstallation *Vertigo Sea*. Konstnären och filmskaparen John Akomfrah fanns på plats och gav en presentation av sitt verk.

NOVEMBER

SÖN 1/11 KL 14.00 - 15.00

Extra visning

Museiintendent Brita Täljedal gav en extra visning av utställningen *Mien Meo Mieng / Samtida konst från Vietnam*.

SÖN 22/11 KL 14.00 - 15.00

Vernissage: Tre utställningar öppnas

Bildmuseet öppnade tre nya utställningar: *The World was Flat, Julio Le Parc / Lumière* och *Nisrine Boukhari / Wanderism is a State of Mind*.

PROGRAMVERKSAMHET / FULLSTÄNDIGT PROGRAM

SÖN 22/11 KL 15.00 - 15.40

Kuratorsvisning / *The World was Flat*

Francois Boucher, en av utställningens kuratorer tillika medverkande konstnär, presenterade *The World was Flat*. På plats fanns också hans medkurator konstnären Lina Maria López, samt Manuela Ribadeneira och John Mario Ortiz som även de ingick med verk i utställningen.

TIS 24/11 KL 18.30 - 19.30

Medvetandet och hjärnan

Forskarsamtal i anslutning till utställningen *The World was Flat*. Denna gång en filosof om hur medvetandet egentligen förhåller sig till hjärnan och en hjärnforskare som kartlägger sambandet mellan medvetande och hjärnfunktioner genom hjärnscanning.

Medverkande: Pär Sundström, professor i filosofi vid Institutionen för idé och samhällsstudier och Johan Eriksson, forskare vid Umeå centrum för funktionell hjärnabbildning, Umeå universitet.

SÖN 29/11 KL 14.00 - 15.00

Sinne och minne

Forskarsamtal i anslutning till utställningen *The World was Flat*. Denna gång en luktforskare om hur vi tolkar vår omvärld via våra sinnen och en minnesforskare om kopplingar mellan livsstil och minne.

Medverkande: Steven Nordin, professor vid Institutionen för psykologi och Anna Sundström, universitetslektor vid Institutionen för psykologi, Umeå universitet.

TIS 29/11 KL 18.30 - 19.30

Folkmedicin och shamanism

Forskarsamtal i anslutning till utställningen *The World was Flat*. Denna gång en religionsvetare om synen på shamanism och en etnolog om föreställningar om kropp, sjukdom och hälsa.

Medverkande: AnnCristin Winroth, universitetslektor i etnologi vid Institutionen för kultur- och medievetenskaper och Olle Sundström, universitetslektor i religionsvetenskap vid Institutionen för idé- och samhällsstudier, Umeå universitet

DECEMBER

SÖN 6/12 KL 14.00 - 15.00

Visualisering och placebo

Forskarsamtal i anslutning till utställningen *The World was Flat*. Denna gång om medicinsk forskning med både mikroskopiska och holistiska perspektiv, om cellforskning och sanningen om placeboeffekter.

Medverkande: Ulf Ahlgren, professor vid Umeå centrum för molekylär medicin och Lenita Lindgren, universitetslektor vid Institutionen för omvårdnad, Umeå universitet.

TIS 8/12 KL 18.30 - 19.30

Ny teknik och idén om en digital planet

Forskarsamtal i anslutning till utställningen *The World was Flat*. Denna gång en genusforskare som intresserar sig för digitaliseringen av vardagslivet och en idéhistoriker om "Den digitala planeten".

Medverkande: Finn Arne Jørgensen, universitetslektor i teknik- och miljöhistoria vid Institutionen för idé- och samhällsstudier och Anna Croon Fors, universitetslektor vid Institutionen för informatik samt föreståndare vid Umeå centrum för genusstudier, Umeå universitet.

LÖR 12/12 KL 11.00 - 16.00

Pilgatans julmarknad

Bildmuseet deltog i *Pilgatans Julmarknad*. Bildmuseet hade fyra pågående utställningar, bildverkstad, guidad familjevisning och försäljning i shopen. Dessutom organiserade studenter vid designhögskolan: *Arts campus student christmas market* och Umeå Oratoriekör sjöng julsånger.

I samarbete med: Kreativ kollektiv, Bokcafé Pilgatan, ABF och Konstnärligt Campus, Umeå universitet.

Katarina Pirak Sikku: Det väckte en oerhörd sorg

Motivering: Katarina Pirak Sikku har grävt djupt i rasbiologernas galenskaper och historiska övergrepp på samerna. Hennes inifrån-perspektiv är unikt och materialet respektfullt presenterat i en visuellt vacker, känslomässigt svidande och noga genomarbetad utställning.

Vad har du för bakgrund?

– Jag är uppväxt i en familj med duktiga hantverkare, sameslöjd i generationer, på både pappas och mammas sida.

Hur påverkades du av din pappa, konstnären Lars Pirak?

– Pappa målade renar, jojkade och var en stor berättare. Den berättade biten och att gräva bakåt i tiden har jag fått från honom.

Hur började dina efterforskningar om rasbiologin?

– En lärare på konsthögskolan sa 'Katarina, konst måste göra ont'. Då samlade jag allt som smärtade i ateljén och bjöd in åtta samiska kvinnor för att diskutera vilken sorg jag delade med dem. Strax efter träffade en av dem en kille som arbetade på ett arkiv, där det fanns en låda med skullmätninginstrument.

Vad gjorde du med lådan?

– Ågaren hade varit med på en expedition till det nordligaste Lappland 1923, där det visade sig att min svärfar blivit undersökt av rasbiologer. Då blev instrumenten jätteladdade för mig och jag provade att mäta, testa och fotografera mig själv.

– Jag satte in mitt namn och mina mått i publicerade listor och ställde ut dem på museet i Jokkmokk. En man grät, andra blev illa berörda, så jag insåg att här fanns mer att ta på.

Var det då du började leta i arkivet efter Rasbiologiska institutet i Uppsala?

– Jag sökte efter samiskt motstånd, men hittade inget. Men sedan läste jag brev till institutets chef Herman Lundborg, där hans hustru Thyra skrev "om lapparna ändå vore mer medgörliga". Då förstod jag och var länge arg på Herman, helt besatt.

Hur träffade du vetenskapsjournalisten Maja Hagerman?

– Vi grävde båda i Lundborgs historia. Hon arbetade med en bok och dokumentärfilm om hans liv så då kunde jag fokusera på hur det känns att tillhöra dem som undersöktes. Och ilskan försvann.

Var det då du kallade projektet "Kan sorg ärvas?"

– Ja, jag tänkte mycket på allt skrämmande rasbiologin stod för. Lundborg hade starka kopplingar till nazisterna och vad hade hänt om Sverige gått med i kriget?

– Att bli matade med att man tillhörde en lägre stående ras är ett arv jag har burit med mig. Det väckte en oerhörd sorg och jag ville lyfta på locket.

Hur då?

– Jag for runt bland gamla människor i Jokkmokk för att försöka identifiera någon på fotona, vilket inte var lätt. Elsa Teilus,

Foto: Beatrice Lundborg

över 90 år och vän till familjen, sa först att hon inte kände till rasbiologerna. Men när jag visade en arkivbild på en vacker dam i Arjeplogskolt sa hon plötsligt 'det är ju faster Anna'!

Vad berättade Elsa då?

– Att de fått klä av sig nakna, att hon frös, att det inte var så trevligt... Många ville inte minnas, hade kanske gått med på detta frivilligt, kunde inte fråga på svenska och skämdes efteråt.

Varför har du bara med bilder på Elsas faster?

– De var viktiga för mig som ingång. Jag sydde en ram till Anna. Tennbroderiet kommer från ett barnkläde som familjen Teilus ägt i många år. Broderierna på klädet är från den kolt som Anna bär på fotografiet. Jag ville rama in Anna för att ta hem henne från arkivet i Uppsala.

Vad betyder titeln "Nammalåhpån"?

– Ordagrant namnlös, det är vad renen kallas när han blivit tillräckligt gammal. Och det är det människorna i albumen blev, reducerade till nummer.

Vad var svårast?

– Nakenfotona, det var otänkbart för mig att visa dem utan lov och återupprepa kränkningarna. Så jag fotograferade i stället mig själv i de nio positionerna och tecknade sedan av bilderna. Jag har också fjällvandrat i rasbiologernas spår och fotat de platser jag lyckats identifiera, vid Stora Lulevattnet.

Berätta om "Tomhetens källa", med en "isvak" av krossat glas och en monumental, mörk landskapsmålning.

– När mörkret faller är landskapet så grafiskt vackert. Men precis som på rasbiologernas tid lurar också faran här.

Birgitta Rubin

birgitta.rubin@dn.se

KATARINA PIRAK SIKKU

Född: 1965, bor i Jokkmokk. **Utbildning:** Konsthögskolan i Umeå 2000-2005.

Utställningar i urval: "Rethinking nordic colonialism", Rovaniemi, Finland 2006. "The road of mental decolonization", Tromsø, Norge 2008. "Bortom naturlighetens skymmande skimmer", Grafkens hus Mariefred 2012. Öppnade Bildmuseets samiska satsning 2014. Med i Maja Hagermans film "Hur man räddar ett folk", på SVT Play t o m 21/4.

Nominerad för: Separatutställningen "Nammalåhpån" vintern 2014 på Bildmuseet i Umeå, resultatet av tio års studier av rasbiologiska undersökningar av samer, gestaltat i teckning, måleri, foto, installation, text, dokumentärt material och sameslöjd.

Los Hermanos Campana tras su estantería **Cabana**, cinco estantes circulares escondidos tras largas tiras de rafia de viscosa.

HERMANOS CAMPANA UTOPIÁS DE DISEÑO

CON UN INCONFUNDIBLE
LENGUAJE CREATIVO, EN POCO
MÁS DE DOS DÉCADAS HAN ROTO
CÁNONES Y HUMANIZADO EL

DISEÑO. INCLUSO HAN
ALTERADO LOS PROCESOS DE
PRODUCCIÓN DE GRANDES
MARCAS COMO EDRA O ALESSI.

¿LOS CAUSANTES DE ESTE
ALBOROTO? UN DÚO BRASILEÑO
CUYA OBRA, CON PREDOMINIO DE

MATERIALES NATURALES Y
ECONÓMICOS, SE DISPUTAN
MUSEOS DE TODO EL MUNDO.

En este pág. de arriba abajo:
Vermelha (1998)
Corallo (2004)
Aster Papposus (2006)
Cipria (2009)

DESDE FINALES DE LOS AÑOS 80, Humberto (Rio Claro, São Paulo, 1953) y Fernando Campana (Beoras, São Paulo, 1961) destilan, infatigables, una producción profundamente brasileña y global a un tiempo, basada en la utilización y recuperación de materiales humildes, naturales, sintéticos o concebidos para otros propósitos.

¿Qué tiene el 'cóctel Campana' que seduce a marcas, mercados y usuarios? "Da cuenta de nuestra genética, de nuestra exuberancia tropical. Brasil es la suma de pasado indígena y colonización portuguesa y española, pero también con influencias europeas, sobre todo alemanas, y africanas, asiáticas... Refleja por tanto ese mestizaje cultural, ese *mêlung pot*. También da fe de São Paulo y sus contrastes: su caos y su sosiego, su arquitectura y sus favelas", responde Humberto tras su reciente visita al CIDEA (Coruña Idea), el futuro centro de producción de diseño de la metrópoli gallega.

"Somos contadores de historias, de lo que nos define y, además, (lo que hacemos) desvela nuestra cultura popular. Queremos ofrecer una imagen del Brasil contemporáneo, al margen de clichés, pero también preservar oficios en

riesgo de desaparición, insuflándoles un aire actual. Nuestro trabajo es acuoso, líquido. Se nutre de distintas fuentes —la selva, las favelas, el cine, la música, las bellas artes— y, por tanto, presenta distintas dimensiones y sesgos."

Mientras Fernando, arquitecto de formación, se decanta por proyectar y diseñar, Humberto, reciclado desde el Derecho, se inclina "por el hacer manual", según confiesa. "Me fascinan los materiales, desentrañar su ADN, mudarlo y convertirlo en un algo nuevo". Es decir, que forman un auténtico tándem. "Los materiales conducen a las formas y a sus posibles funciones: cualquier idea u objeto nace de la artesanía", afirma. Y tal disposición define una estética: "Nos preocupa sobre todo la poesía que encierran las cosas: es esencial".

La curiosidad, esa forma de mirar el mundo un tanto ingenua "y hasta naïf, propia de un niño, también nos define". Por eso, sus proyectos son ya iconos del diseño contemporáneo. "Hemos delimitado una vía propia, sin apriorismos, por la que transitar. Representa nuestra identidad y nuestra marca. No nos importa

1. Fachada de **Firma Casa**, (São Paulo, Brasil).

2. Silla **Favela** (1997). Cortesía de Edra.

1. Instalación en el museo de Bildmuseet (Suecia, 2014).
2. Evil Eyes. New Hotel (Atenas, Grecia).
3. Café Campana, Museo d'Orsay (París, Francia). Foto: Sophie Boegly.
4. Art Work Restaurant. New Hotel (Atenas, Grecia).

reciclar, fusionar o mezclar materiales, ya sean naturales o artificiales". Sirvan de muestra la silla Favela, inspirada en los asentamientos marginales homónimos; la silla Alligator, resuelta con cocodrilos de peluche; o la silla Vermelha, con sus más de 500 metros de cuerda roja.

En cualquier caso, el sentido lúdico que trasluce su trabajo es otra consecuencia de esa mirada. "De hecho, a las criaturas les encantan nuestras propuestas porque son muy sensuales: sus texturas invitan al tacto y al contacto. Además, suscitan preguntas: cómo usarlas, cómo relacionarse con ellas. Aunque pase a un segundo plano, esa sensualidad permanece una vez que te acostumbras al objeto", continúa Humberto.

El entorno y el azar son también parte del sello Campana. "Aunque Brasil es un país muy diverso, de dimensiones continentales –hablamos de diferentes geografías y de una riqueza enorme de pesquiças, costumbres o materiales–, somos 'fotógrafos' de nuestro tiempo y queremos registrar semejante diversidad. Puesto que viajamos mucho, extrapolamos esa práctica a otros países. Donde quiera que vamos, procuramos inspirarnos y contrastar los posibles hallazgos con nuestra forma de ver el mundo."

Si a esa relación se le suma la serendipia... "Me encantan aprender de los encuentros for-

1. Criado Mudo, Colección Copacho (2014). Cortesía de Estudio Campana.
2. Vime (2014). Cortesía de Vime y Estudio Campana.

tuitos y, por supuesto, de los errores: representan soluciones para futuros proyectos. El diseño se vincula más a la industria, pero nosotros, más próximos al arte, rompemos ese cliché. Estamos en las antípodas de la racionalidad", matiza Humberto, confirmando su visión cosmopolita y sin corsés.

"El soporte dicta la solución. Nunca pienso

en la función al bocetar, solo si me agrada o no. Por otra parte, un futuro diseño nace en estado bruto y, por tanto, hay que facilitar su maduración. A menudo lo dejo un tiempo y vuelvo a él más tarde con otra mirada. En ese interin resulta que 'maduró' naturalmente: es decir, la solución quizá estaba ya presente, pero no era el momento de verla."

LA MANIPULACIÓN Y EL TRABAJO ARTESANAL son, en cualquier caso, según la filosofía de este dúo, el camino hacia el objeto final. "Tras una época de decadencia –dice Humberto–, hoy asistimos al retorno de los oficios y al auge de corrientes como el *slow design*, con una noción muy precisa del valor del tiempo invertido, que hace que las cosas adquieran un rango semejante al de la alta costura."

Y continúa Humberto: "Hemos conseguido que la artesanía se integre en empresas industriales. Además de un laboratorio de formas y de búsqueda de nuevos conceptos, nuestro estudio es una escuela de oficios, de sofisticación y valorización de la artesanía. Si a alguna empresa le interesa producir nuestros prototipos, tendrá que respetar el carácter de su factura". Así queda patente en Copacho (2014), su última colección de mobiliario, resuelta con un material tan humilde como la fibra de coco, y en el centro de mesa Vime (2014), al rescate de otra artesanía tradicional: la cestería.

Humberto admite que su actividad profesional ha condicionado su vida, "hasta en un 95%. Literalmente 'vivo' mi trabajo y me proporciona equilibrio emocional –afirma–. Aunque todavía estoy a tiempo, me hubiese gustado ser arquitecto. Ejercía la abogacía hasta que descubrí la actividad manual y el diseño."

Y cada vez, los hermanos Campana van más allá: moda y vestuario, escenografías para el Guggenheim neoyorquino, diseño de interiores, paisajismo, intervenciones urbanas... Les encanta "esa visión multidisciplinar, transgredir fronteras, algo muy propio de este siglo". Estrechan así, aún más, la delgada línea entre diseño y arte conceptual: no es casual que sus obras figuren ya en las colecciones del MOMA, o el Georges Pompidou, o se expongan en santuarios como el Victoria & Albert Museum londinense o el Vitra Design Museum (Weil am Rhein, Alemania). ■

Los hermanos Campana, durante un taller en Boisbuchet (Francia), en 2010.

Finn Kuba i Umeå

För att komma till Kuba behöver man inte åka längre än till... Umeå. På Bildmuseet visas nämligen *The Spaces Between*, en samlingsutställning som handlar om hur

Havanna förändrats de senaste åren, socialt och ekonomiskt. Fjorton kubanska konstnärer bidrar med sextio verk och det rör sig om allt ifrån videokonst till målningar

och teckningar. Jag har en känsla av att det här kan bli en av årets mest intressanta utställningar.

22 februari–31 maj,
Bildmuseet, Umeå.

Icakuriren
2015/02/24

Bildmuseet bäst på att betala konstnärer

KONST. Bildmuseet i Umeå är i särklass bäst på att betala ut ersättning till konstnärer i samband med att de ställer ut. Det visar en ny rapport gjord av konstnärorganisationerna KRO/KIF.
- Det är jättekul och lite överraskande, säger museichefen Katarina Pierre.

Granskningen gäller hur statliga, regionala och kommunala utställningsarrangörer följer det MU-avtal som 2009 ingicks mellan staten och konstnärorganisationerna.

Poängen med avtalet är att konstnärer ska få en anständig ersättning när de ställer ut i offentligt finansierade museer och konsthallar.

- Ska vi kunna ha en professionella konstscen i Sverige så måste konstnärerna få betalt för sitt arbete. Det är en viktig princip, säger Bildmuseets chef Katarina Pierre. FOTO: ABEBE ASRES

Den granskning som nu genomförs (MU-barometern) visar att ersättningsnivåerna skiljer sig rejält mellan olika in-

stitutioner. Den visar också att de flesta institutioner inte följer det MU-avtal som slutits och att de flesta konstnärerna inte får någon ersättning alls när de visas eller producerar utställningar.

I genomsnitt går mindre än en procent av arrangörernas verksamhetskostnader till konstnärerna. Bildmuseet i Umeå lägger motsvarande 2,4 procent av den totala verksamhetskostnaden på konstnärersättning. Det ger en genomsnittlig ersättning på 115 000 kronor per konstnär. Den genomsnittliga ersättning i hela landet ligger mellan 5 500 och 16 000 kronor.

- Det är en viktig princip att

betala konstnärerna för deras arbete, om vi ska kunna ha en professionell konstscen i Sverige, säger Katarina Pierre.

Att Bildmuseet är en del av Umeå universitet, och därmed en statlig myndighet, gör det ännu viktigare att följa rekommendationerna, tycker museichefen som är både stolt och lite överraskad att de ligger så högt över alla andra museer.

Närmast efter ligger Nationalmuseum i Stockholm med 73 000 kronor i snittersättning. Samma siffra för Moderna museet är 20 000 kronor.

En trolig anledning till Bildmuseets höga ersättningsnivå kan ha att göra med de extra

satsningarna under Kulturhuvudstadsåret. Då bjöds nämligen många konstnärer in att skapa nya verk, och då utgick ersättning för både produktion, lön, material och visning.

- Det var en extra kraftfull satsning, och det har man inte alltid råd med, men det är också ett val som institutionerna gör, vad de vill satsa sina medel på. Genom att beställa nya verk bidrar vi både till konstnärens och konstscenens utveckling. Ja, det är bra för alla, säger Katarina Pierre.

Granskningen bygger på utställningsarrangörernas egna svar på en enkät som skickades ut i våras.

KARIN BERNSPÅNG

Västerbottens-Kuriren
2015/09/05

Katarina Pirak Sikku var en av de samiska konstnärer som ställde ut på Bildmuseet under 2014. En satsning som fick beröm. FOTO: PER A ADSTEN

Samer nöjda med Umeå under 2014

KULTUR. Var satsningen på samer under 2014 lyckad? Den frågan besvarades av en panel igår med ett bestämt: Jodå, Umeå har skött sig betydligt bättre än staten.

En av de mer omdiskuterade delarna under kulturhuvudstadsåret skulle avhandlas i går på Bildmuseet. Att den samiska kulturen fick en så framträdande roll under 2014 väckte reaktioner. Många människor anser att samerna exotifierades, medan andra yrskade undrat vad samer har med Umeå att göra.

Så när samtalsserien Arena Kulturhuvudstaden tog upp frågan var det för att höra hur det till sist blev.

Medverkade gjorde bland annat två representanter från samiska organisationer: Ellacarin Blind från Svenska Samernas Riksförbund och Michael Lindblad, ordförande i Sáhkie – Umeå Sameförening. De har båda varit inblandade i året och var nöjda.

– De tidigaste texterna var inget vidare, det var oerhört romantiserat. Sedan dess har det varit en process och jag påtalade vikten av förankring i det samiska samhället, säger Michael Lindblad.

– Vi ger kreditt till Umeå för att de tog på sig ledartröjan. Umeå har gjort mer för det samiska än vad staten har gjort.

Ellacarin Blind blickade framåt:

– Umeå kommun ska ta till vara alla samiska projekt som har pågått. Jag tror att Umeå kan vara en inspiration för andra kommuner i Norrland.

Problemet som alla betonade är att det finns en stor okunskap kring samisk kultur i det svenska samhället. Michael Lindblad menade att om det här hade varit Norge hade det sett annorlunda ut, där har man kommit längre i rättighetsfrågor.

En tredje deltagare i panelen var Fredrik Lindgren, den konstnärlige ledaren för Umeå 2014. Han såg okunskheten hos många utländska journalister.

Michael Lindblad, ordförande i Umeå sameförening, är rätt nöjd med kulturhuvudstadsåret.

FOTO: ABEBE ASRES

– Det har varit många märkliga frågor. Att det finns okunskap i Umeå är en sak, men i Centraleuropa är den enorm.

Han poängterade också att inget projekt med samisk anknytning har fått avslag.

Panelens fjärde deltagare var Anne Heith, docent i litteraturvetenskap, som skriver om Bildmuseets satsning på åtta samiska konstnärer som fått ställa ut under året.

– Jag är odelat positiv till Bildmuseets satsning. Det har varit en bra blandning med representanter från olika delar av Sapmi. Michael Lindblad höll med och underströk att det är lätt att samarbeta med Umeås kulturliv.

Just som samtalet skulle avslutas gick mikrofonen till Inge-Bert Täljedal, den före detta rektorn för Umeå universitet. Han konstaterade att ingen kommenterade ILO 169, konventionen om ursprungsfolk och stamfolk som Sverige ännu inte har godkänt.

– Om det fanns en genuin solidaritet med samerna skulle kommunfullmäktige kunna uttala sig att man ställer bakom konventionen.

Kulturnämndens ordförande Tomas Wennström (S) svarade lite irriterat att man avvaktar.

– Ska man göra det ska man göra det seriöst.

Michael Lindblad höll med Inge-Bert Täljedal, men tillade:

– På den samiska sidan är vi ganska luttrade.

LARS BÖHLIN

"Pissed Off". Interaktivt ljudverk av Funny Livdotter i samarbete med Daniel Westman.

EXAMENSUTSTÄLLNING VISAS PÅ BILDMUSEET

■ Avgångseleverna från masterprogrammet på Konsthögskolan i Umeå ställer fram till den 31 maj ut sina verk på Bildmuseet. Totalt är det 14 studenter som ställer ut, och eftersom alla studenterna har undersökt olika teman och arbetat i vitt skilda tekniker är det inget enhetligt tema på utställningen.

Utställningens titel, *Between the Devil and the Deep Sea*, syftar på tiden som har gått sedan studenterna påbörjade masterutbildningen och den kommande starten på deras professionella karriärer.

I sina examensarbeten har Loes Degener och Douwe Mulder, båda ursprungligen från Nederländerna, undersökt vår tids "addiction to growth". Bland annat i just den statistikberoende museikontexten. Genom konceptet "Make you visit count" låter de besökarna själva få upp besöksiffrorna genom att passera samma sensorer flera gånger och på så sätt vill de demokratisera det rådande värderingssystemet.

Swetlana Heger, professor på Konsthögskolan, säger att det har varit en viktig del av masterutbildningen att studenterna har fått arbeta med Bildmuseet, som ett komplement till Konsthögskolans egna utställningslokaler.

TEXT OCH FOTO:
VIKTORIA OTTOSSON

VERTEX
2015/05/22

TRENDSTADT UMEÅ

Mit seinen 80 000 Einwohnern schafft es Umeå nicht einmal unter die zehn grössten Städte Schwedens. Das kulturelle Angebot ist jedoch überproportional gross, was wohl daran liegt, dass 37 000 Studenten den Ort bevölkern. Die Universitätsmetropole im Norden des Landes ist voll mit Boutiquen, Bistros und Galerien. Nicht umsonst wurde Umeå vergangenes Jahr sogar zur Kulturhauptstadt Europas erkoren. Wobei sich die Einheimischen genauso gern in der nahe gelegenen Natur aufhalten. Ja, in Umeå sollte man mal gewesen sein.

Im neuen In-Café **ALVIA TAGROMA** kann man auf der Sonnenterrasse im Grünen-Glas-Erfta zubüffeln und Beistellgebäckchen knabbern.
• alviatagroma.se

Die Schweizer Designerin **SARA SÜRENHÖJ** lebt und arbeitet in Umeå. Ihre Kollektionen können unter anderem bei Eljest gekauft werden.
• eljestshop.com

STORA HOTELLET bietet das stylischste Hotel der Stadt. Laut dem «Guardian» ist das dazugehörige Restaurant Gotthards Krog eines der coolsten der Welt.
• storahotellet.umu.se

Das neue Bildmuseet Blick auf Kunst und den Fluss Ume Älv.

Das neue **BILD MUSEET** bietet neben spannenden Foto- und Kunstausstellungen auch eine herrliche Aussicht auf den Fluss Ume Älv.
• bildmuseet.umu.se

Laut «Guardian» das coolste Restaurant überhaupt: «Gotthards Krog».

No Shampoo

Ganz ehrlich, von uns hats noch keine ausprobiert: Immer mehr Stars verfallen dem No-Poo-Trend. Meist, sie reinigen ihre Haare nur mit Zitronenwasser, Backpulver oder Trockenshampoo. Das soll sie superglänzend machen. Schaut euch mal die Haare von Miranda Kerr (l.) an - die schwört angeblich drauf.

Pretty Brettli

Es ist pink, 56 cm lang, aus Plastik, und viele junge Frauen fahren es jetzt: Die Rede ist vom Penny Board. Echte Skater rümpfen zwar die Nase, schliesslich taugen sie nicht für Tricks. Wir haben aber auch nicht vor, damit Ollies zu machen. Dafür sind die Pennies praktisch und passen in jeden Rucksack.

• ab ca. Fr. 120,- auf pennyskateboards.com

EXKLUSIVES SHOPPINGERLEBNIS

ÜBER 70 PREMIUM- UND LUXUSMARKEN IN FLAGSHIP OUTLETS BIS ZU 70% REDUZIERT (ggü. UVP)

Die OUTLET CITY METZINGEN bietet Ihnen ein außergewöhnliches Shoppingerlebnis in der Heimatstadt von Hugo Boss. Nur rund 2 Stunden von Zürich entfernt erwartet Sie ein modernes innerstädtisches Einkaufsflair mit preisgekrönter Architektur.

Werden Sie Teil der OUTLET CITY METZINGEN - Community und gewinnen Sie Shopping - Gutscheine im Gesamtwert von 500 €.

ARMANI • BALLY • BURBERRY • ESCADA • GUESS • HACKETT • HUGO BOSS • LACOSTE • MAX MARA • MICHAEL KORS • MONCLER • NIKE • SUPERDRY • SWAROVSKI • TOMMY HILFGER und viele mehr

GEWINNSPIEL
Jetzt anmelden unter friday-magazine.ch/outletcity und tolle Preise gewinnen.

20 Minuten
Switzerland's largest daily newspaper

The Spaces Between / Contemporary Art from Havana

02elf Düsseldorf Abendblatt – 9. feb 12:33

How is life in Cuba today, beyond the headlines of the last few months about the thaw in international relations and political promises about lifting the trade embargo? Can art reflect a society? On Sunday, 22 February, Bildmuseet (museum for contemporary art and visual culture) in Sweden will open an exhibition of contemporary art from Havana.

The Spaces Between addresses the social and economic reality that has taken shape in Cuba in recent years. The exhibition presents fourteen artists living in the dynamic and complex capital, Havana. Their work highlights the people, the city and the social and political conditions of life there.

Juan Carlos Alom, Javier Castro, Sandra Ceballos Obaya, Celia – Yunior, Ricardo G. Elias, Luis Gárciga Romay, Luis Gómez Armenteros, Jesús Hdez-Guero, Ernesto Leal, Glenda León, Eduardo Ponjuán Gonzalez, Grethell Rasúa, Lázaro Saavedra González and Jorge Wellesley.

The artists participating in the exhibition represent different generations. Some of them are internationally established, while others are relatively unknown outside of Cuba. Their works reveal a legacy while also demonstrating the liberation from an older, more craft-oriented practice. The exhibition features nearly sixty works, including drawing, painting, printmaking, photography, installation and video.

The title, The Spaces Between refers to the gap between the artwork and its reception, between language and truth, and between the actual past and an imagined future. The exhibition presents the opportunity to take part in everyday life, in challenges and issues of concern in a country that has long been closed and isolated from the rest of the world. Through social and collective projects or in the privacy of their own studios, the artists explore different ways of relating to and articulating their situation in Havana.

In 2013, Bildmuseet presented a solo exhibition of the works of Cuban artist, Reynier Leyva

Novo, who in his work dramatizes versions of Cuban history. The Spaces Between can be seen as a sequel. The exhibition was produced by Bildmuseet and the Morris and Helen Belkin Art Gallery of Vancouver, Canada. It is curated by Cuban artist and critic, Antonio Eligio (Tonel), and Associate Director/Curator of the Morris and Helen Belkin Art Gallery, Keith Wallace.

The Spaces Between opens on Sunday, 22 February at 14:00 and closes on 31 May. Welcome to the preview on Thursday, 19 February at 10:00 am. Antonio Eligio (Tonel) will be present.

The exhibition is accompanied by a fully illustrated catalogue (Black Dog Publishing) with texts by Keith Wallace, Antonio Eligio (Tonel) and Cecilia Andersson, curator at Bildmuseet.

02elf Düsseldorf
Abendblatt
2015/02/09

Lazaro Saavedra González medverkar utöver med sin performance med ett antal videoverk.

Under de senaste 15 år har Antonio Eligio vistats mer utanför än i Kuba, men genom egna utställningar och som kritiker och debattör behållit en professionell kontakt med landets konstscen. I bakgrunden verket Anteckningar på is av konstnärduon Celia - Yuniur.

FOTO: PER A ADSTEN

Kuba med ny konstnärlig blick

SAMLINGSUTSTÄLLNING. En ny generation samtidskonstnärer ger inblick i ett land som länge varit slutet – på Bildmuseet görs under våren en ny konstnärlig belysning av Kuba.

KONST. – Att ha ett nationellt tema är inte så vanligt, men de speciella förhållanden som råder på Kuba gör att det känns legitimt och relevant, säger Cecilia Andersson museiintendent på Bildmuseet.

Det var vid ett besök på konstbiennalen på Kuba 2012, som hon såg ett frö till en blivande utställning i det nya stråk som då kunde skönjas i samtidskonsten.

– Jag mötte en otroligt aktiv och levande konstscen där en ny fas av systemkritik hade inträtt, mer direkt än den tidigare mera poetiska och kuvade samhällskritiken.

På plats var vid tillfället också Keith Wallace från Belkin Art Galleri i Vancouver, som då förde samtal med kubanske konstnären och curatören Antonio Eligio om ett liknande projekt och det möte som uppstod resulterade i den gemensamma samlingsutställning som till helgen öppnar på Bildmuseet.

Antonio Eligio, "Tonel", som tillsammans med Keith Wallace curerat utställningen, har sin konstnärliga skolning och bas på Kuba, där han sedan 1970-talet drivit ett eget konstnärskap, bland annat som satirtecknare, parallellt med en verksamhet som konstkritiker och debattör.

Kring 2006–2007, menar To-

Den nya generationen konstnärer gick in mer som observatörer och den personliga insatsen var inte lika hög.

Antonio Eligio, curator, om det skifte som ägde rum i mitten av 2000-talet.

nel, märks ett skifte – hur en yngre generation blev mer synlig och ett nytt dokumentärt seende kunde noteras inom konstnärskåren. Samtidigt tog olika estetiska och tekniska uttryck klivet över till en ny generation – det blev, förklarar han, mera naket.

– Man reflekterade mer över samtidsfrågor, men med en ny känslomässig distans. Den nya generationen konstnärer gick in mer som observatörer och den personliga insatsen var inte lika hög.

Utställningens fjorton medverkande konstnärer är bosatta i Havanna och flertalet representerar den yngre generationen. Titeln, *The spaces between*, refererar till generationsklivet i samtidskonsten, men utforskar också andra teman av mellanrum, som klivet för konstnären ut mot marknadsekonomi i en ny ekonomisk kubansk verklighet, spänningen mellan urbanitet och landsbygd, eller föreställningar om det förflutna och framtid.

Ett flertal av verken tar avstamp i historiska skeenden, som Ricardo G. Elías verk *Torrt guld*, en dokumentation av lämningsarna efter den utdöende sockerindustrin och försöken till omställning, eller Eduardo Ponjuán González målning-

Ur Ricardo G. Elías fotoprojekt Oro seco, Torrt guld, som utforskar den döende sockerindustrin.

FOTO: MICHAEL R. BARRICK

ar, som utgår från affisher och skyltar från 1960- och 70-talen med revolutionär politisk propaganda.

– "Dona tu sangre", lyder budskapet på ett av verken – en uppmaning att bidra till landets gemensamma sjukvård genom att ge blod – i form av en målning, menar Tonel, ges budskapet en estetiskt förhöjd skönhet samtidigt det sätts i nytt ljus.

– Det framstår mer som en orдер, kan man tänka.

Ett nytt element i samtidskonsten, berättar Tonel, är en återgång till naturen, vilket Juan Carlos Aloms fotoprojekt kring gamla medicinalväxter ger exempel på. Samma konstnär knyter också an till kubansk film- och musiktradition i videoverket *Havannasolo*, som korsklipper dokumentärt och

poetiskt i en vandring där ett tiotal musiksolon spelats in från svarta musiker runt om i staden.

Kring glappet mellan den akademiska världen och övriga samhället rör sig duon Celia – Yuniors installation *Anteckningar på is*, ett verk där rubriker på olika humanvetenskapliga arbeten projiceras på väggen ovanför högar med fysiska avhandlingar.

– En enorm kunskap alstras inom universitetsvärlden, som borde vara extremt angelägen för samhället i stort, till exempel om gayfrågor, religion, folkhälsa – men det finns ingaren brygga för att ta kunskapen vidare ut till folket, de viktiga strukturerna saknas, säger Tonel.

Utställningen presenteras på Bildmuseets tredje och fjärde plan och öppnar på söndag. Inviger gör Tonel, tillsammans med Cecilia Andersson. Under vernissagedagen presenteras också en performance av en av de medverkande konstnärerna, Lazaro Saavedra González, *Att dö fri*.

– Den har en koppling till Erich Fromms paradoxala logik och handlar om den absoluta relativiteten i livet och döden, säger Saavedra González.

SARA MEIDELL

Ver-nissage på söndag

The spaces between presenterar 14 konstnärer baserade i Havanna.

Utställningen är producerad i samarbete mellan Bildmuseet och the Morris and Helen Belkin Art Gallery i Vancouver.

Till utställningen hör en **ny katalog** med texter av Keith Wallace, Antonio Eligio och Cecilia Andersson.

Vernissage på söndag kl. 14, kl 15 visas performanceverket *Att dö fri*, av Lazaro Saavedra González.

Utställningen visas till 31 maj.

BILDEN AV UMEÅ: En himla massa bilder

bekräftar våra liv

SELFIERAD VARDAG.

Ni där på andra sidan rutan i Bildmuseets glasholk – det här handlar egentligen inte om er. Ni får bara ofrivilligt exemplifiera fenomenet att allt ska dokumenteras.

Egentligen är ni ett dåligt exempel. Jag tänker liksom mer på det hejdlösa fotandet av oss själva, våra ungar, husdjur, på fik med finaste bästa XX, träningspasset, lunchen och raw foodbollarna. Och ja, jag hör hur glas krossas ... man ska inte kasta sten i glashus. Mina flöden är fulla av en söt unge.

Måste våra liv selfieras för att betyda något? När man ser någon flänga runt på en utställning med mobilen uppsträckt i luften och tar självporträtt med verken som bakgrund kan man inte annat än undra. Eller en medelålders muskelknutte på hundpromenad som hukar oftare än sin kopplade vän för att tillsammans med jycken – klick – ta en bild. Om och om igen.

Hanna Eriksson

hanna.eriksson@vk.se 090-17 60 71

Konstelever ställer ut i Umeå

UMEÅ

I utställningen "Between the Devil and the Deep Sea" visar 14 studenter från Konsthögskolan i Umeå resultatet av fem års studier. Anna Hillbom från Gällivare visar poetiska scenarier och Oscar Mega Männikkö, Vittangi, en pågående undersökning av subkultur på avlägsna platser.

På två våningar i Bildmuseet presenteras ett brett spektrum av idéer och uttryck, performance, skulptur, fotografi, teckning, måleri, ljud- och videoverk. Utställningstiteln *Between the Devil and the Deep Sea*, som öppnade i lördags, refererar till tiden mellan studenternas konstutbildning i fri konst och starten på deras professionella karriärer, men anger också de osäkra villkor vad gäller inkomst och arbetsmöjligheter som många konstnärer lever med.

– Vi utbildar konstnärer som, med kreativitet, bidrar till ett demokratiskt system. Samtidigt är det en märklig känsla att arbeta med en akademisk utbildning som

resulterar i ett yrke som det egentligen inte finns någon arbetsmarknad för, säger Svetlana Heger, konstnär och professor vid Konsthögskolan i Umeå.

I examensutställningen kommenterar avgångsstudenten Jonas Westerlund framtidssikerna i projektet *The Volunteer Host*. Som volontär museivård utforskar han mötet med betraktaren som uppstår.

– Det kanske slutar med att jag får arbeta här på Bildmuseet, säger han med glimten i ögat.

Textila influenser är återkommande inslag, liksom måleri, skulptur och stort engagemang för olika frågor.

Varför så mycket textil då kan man undra? Kanske bottenar detta i den starka, svenska textil/designtraditionen och förhållande till hemmet och det mjuka, mysiga.

Anna Hillbom från Gällivare arbetar med textil, trä och rörlig bild med önskan att locka fram inneboende kvaliteter och mystik. Hennes tredelade verk *Trust and Gravity, Blood and Warmth* och *Rhythm of Certainty* framkallar poetiska associationer till natur och liv i Norrbotten.

Oscar Mega Männikkö från Vittangi visar det fotobaserade verket *Pour Out a Little Liquor*. Via sina bearbetade bilder tagna i Kiruna, Soppero, Luleå, Umeå och Stockholm ger han en spännande inblick i atmosfärer och stämningar från undergroundkulturen och avskilda platser som få känner till. Han visar även en film med en cover på en 2Pack-låt. Hans självporträtt "Vargpojke" har blivit till affisch för examensutställningen på Bildmuseet.

– Det är Nåjden i mig som kommer fram, sökandet efter mitt ursprung.

Yvonne Rittvall

Konstutställning. Oscar Mega Männikkö från Vittangi är en av avgångselever som ställer ut sin konst i Umeå.

Foto: Yvonne Rittvall

FAKTA

● Utställningen öppnar 16 maj och pågår till 31 maj. 4 juni visas examensutställningen på Galleri Andersson Sandström i Stockholm.

● Medverkar i utställningen gör: Benjamin Andersson, Samuel Andersson, Loes Degener, Joakim Friberg, Anna Hillbom, FunnyLivdotter, Oscar Mega Männikkö, Douwe Mulder, Erik Nilsson, Ann-Catrin Olsson, Varg Strande, André Talborn, Jonas Westerlund, Katrin Westman.

Norrbottens-Kuriren
2015/05/18

Siri Ahmed Backström och Karin Saler fick i helgen bilderbokspriset Snöbollen för *Dom* som är kvar. Originalbilderna till berättelsen om sorg visas på Bildmuseet fram till den sista augusti.

Angelägna bilder av sorg

BILDERBOK. De letade men hittade ingen bok om död och sorg så som de ville berätta om det. I helgen fick Karin Saler och Siri Ahmed Backström pris för sin bilderbok *Dom* som är kvar.

När Karin Saler, med egna erfarenheter av döden på nära håll, skrivit sin sparsmakade och talande text om vad sorgen gör med en familj som förlorat någon behövde hon någon som satte bilder till berättelsen.

Siri Ahmed Backström hade barn på samma förskola och när

hon läst ville hon vara med. Texten var väldigt öppen för vad bilderna skulle föreställa.

Siri ritade, de möttes och tillsammans mejslade de samma berättelsen *Dom* som är kvar.

– Jag har inte jobbat så konkret men när jag upptäckte bilderboken som genrer blev jag särskilt intresserad av de som tog upp svåra saker, säger hon.

Bilderboken är till för både barn och vuxna och den här är gjord för att en vuxen ska läsa

och sedan utifrån den prata med barnen.

– Det är som en tröstebok och möjlighet att umgås med sin sorg, säger de, som är mycket glad över utmärkelsen Snöbollen för Sveriges bästa bilderbok 2014.

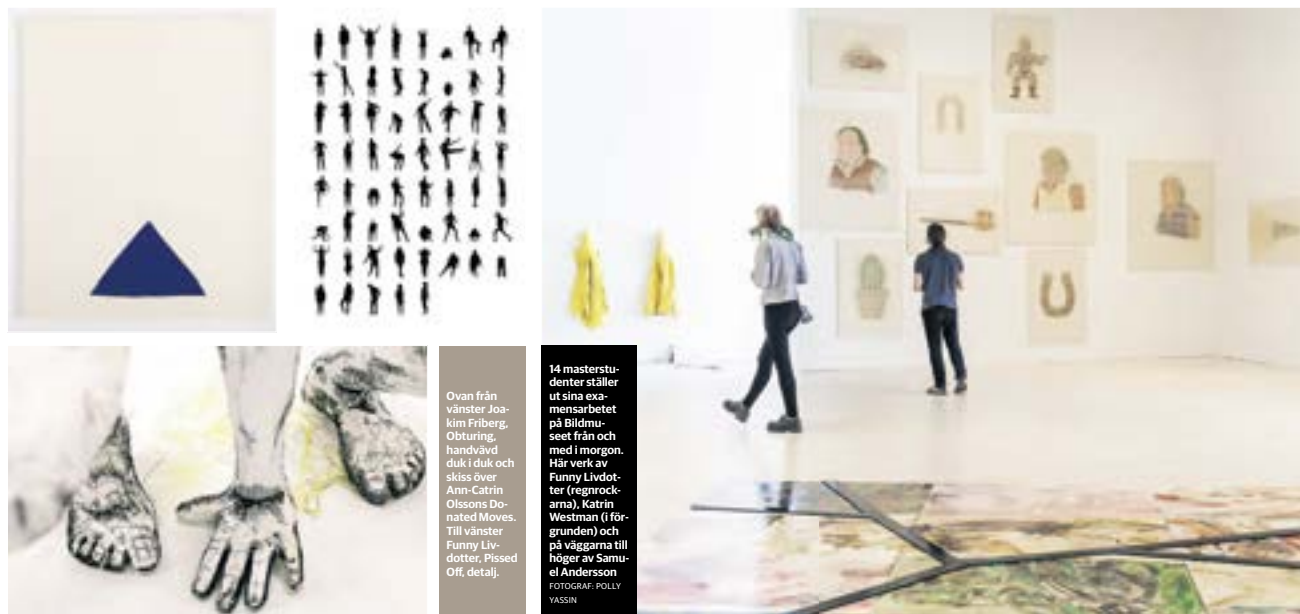
– Jag är jättestolt över ett så fint pris, säger Siri Ahmed backström.

– Det är fantastiskt att det som har varit ett stort trauma i mitt liv nu ger så mycket glädje, säger Karin Saler.

KARIN BERNSPÅNG

Västerbottens-Kuriren
2015/03/16

Öppnar på lördag

Utställningen öppnar på lördag den 16 maj kl. 14. Inviger gör konsthögskolans prefekt Micael Norberg tillsammans med professor Svetlana Heger. 14 studenter som avslutar sina studier vid konsthögskolans masterprogram medverkar.

En omfattande programverksamhet; bland annat poesi, workshop, musik och performance ingår under utställningsveckorna, se Bildmuseets hemsida.

På torsdag den 4 juni öppnar masterstudenternas presentation på Galleri Andersson/Sandström i Stockholm.

14 masterstudenter ställer ut sina examensarbetet på Bildmuseet från och med i morgon. Här verk av Funny Livdöter (regnrockarna), Katrin Westman (förgurunden) och på väggarna till höger av Samuel Andersson. FOTOGRAF: POLLY YASSIN

Ovan från vänster: Joakim Friberg, Obturing, handvävd duk i duk och skiss över Ann-Catrin Olssons Donated Moves. Till vänster: Funny Livdöter, Pissed Off, detalj.

Följer färgens och formens spår mot framtiden

KONST

Between the devil and the deep sea
Konsthögskolans masterutställning
Bildmuseet
Visas till den 31 maj

EXAMENSUTSTÄLLNING. "I don't want you, but I'd hate to lose you - I should hate you but I guess I love you", så lyder ett par strofer i jazzdången Between the devil and the deep blue sea - ibland ställer livet oss inför val mellan två onda ting.

När konsthögskolan lånar titteln till årets masterutställning är det förstas den pressade positionen mellan utbildning och yrkesliv som åsytas. Som professor Svetlana Heger konstaterar vid pressvisningen på onsdagen: vi sänder ut konstnärer för något så fundamentalt som att bidra till ett demokratiskt system, samtidigt är det en märklig känsla att arbeta med en akademisk utbildning till ett yrke som det egentligen inte finns någon arbetsmarknad för.

För att förbereda för en yrkesvardag har det därför blivit mycket hands-on-arbete, för-

klarar hon vidare, exempelvis skolning i skilda utställnings-sammanhang, liksom ett ständigt nötande av en ekonomisk förståelse av konstvärlden.

Ofta, säger hon, får hon höra att "Svetlana, hon pratar alltid ekonomi", men konstaterar vidare att man som konstnär gör påverkas av den sären; marknad, yrkesvillkor, livsutrymme. Ofta, säger hon, får hon höra att "Svetlana, hon pratar alltid ekonomi", men konstaterar vidare att man som konstnär gör påverkas av den sären; marknad, yrkesvillkor, livsutrymme.

I yrkesvillkoren tar masterstudenten Jonas Westhunds arbete sin utgångspunkt, när han i performanceverket The Volunteer Host går in från annan plats än utställarens i utställningsrummet, som utställningsvärd för sina studiekamraters verk under visningsperioden - en kommentar, möjligen, till de framtidsutsikter som förutspår att 80 procent av de konsthögskoteutbildade inte kommer att ha konstnärskapet som yrke.

Kring ekonomisk tillväxt och kvantifiering har Loes Degener och Douwe Mulder tillsammans skapat ett tredelat verk. Det första finns i entrén till Bildmuseet, ett verk där där besöksiffror från Bildmuseet jämförs med Youtube-visningar, en blinkning till diskussionen om kultur

och (ekonomisk) mätbarhet; blir kulturen större ju fler som besöker den? På plan 6 fortsätter de med bland annat en kommentar kring ekonomisk effektivitet, en enrom fönstermålning med mönster i botten som lånats från Schweizisk forskning om hur man skapar färgsäkra byggnader - ovanpå det, en sprayad uppmaning riktad utåt, mot EU och USA: "STOP TTIP".

Detta isket rida utrop är ett politiskt explicit undantag i en annars påtagligt opolitisk utställning, åtminstone sett till mer direkt adresserad institutions- eller systemkritik. Engagemang, temperament och driv saknas inte, men intresset söker sig mellan stämningar och känslor, form och material, temperaturer och volymer, snarare än ut i dagspolitiken eller de stora samhällsfrågorna. Konstnärerna hoppar inte heller upp i ansiktet på betraktaren med sina ärenden, utan leder oss med lätt hand till verken.

"Du som åskådare är själv ansvarig för upplevelser längs leden" är således Benjamin Anderssons uppmaning i serien Led, där han i figurativt och abstrakt måleri bygger en vandringsled genom utställningens

Loes Degeners och Douwe Mulders fönstermålning.

två våningsplan, som väcker tankar om visuella grundelement, perception och avkodning. En visuell, men också tak-

til utgångspunkt, har Anna Hillbom också i ett tredelat symfoniskt verk, där träskulpturer med en varm kroppslighet spelar mot ett tygbaserat verk som leker med ljus i tre nyanser av blått och ett videoverk av en sovande häst.

André Talbom och Joakim Friberg har båda intresserat sig för måleriets materialitet och tradition, Talbom i form av en serie verk som skapar ett collage av konsthistoriska tidsperioder inom måleriet, medan Joakim Friberg växlat in penslar och färg mot textil. På asymmetriskt skulpterade träramar har han monterat collage skapade av målarduk och handvävda tygstycken i klara lugna färger.

Måleri och skulptur, eller måleri som skulptur, är ett tema som återkommer hos flera av de övriga konstnärerna; Katrin Westman leker med begär och kontroll och låter oroligt måleri breda ut sig på ett fält av plattor på golvet som hålls nere av en svart asymmetrisk balkstruktur, medan Samuel Andersson låter lastpallen bli bas för experiment med måleriets beskaffenhet och gränser. På två våggränder hänger en serie verk med

duk monterad på lastpallar, med avbildade vardagsföremål, där en fettliknande kontur blöder ut från bilderna vilket skapar djup och ställer materialet i förgrunden. I en annan del av hans presentation har han klätt av dukarna från lastpallarna för att understryka hur former och kroppar styr och splittrar varandra.

Också i Erik Nilssons verk är måleriet i fokus; i utställnings-salen har han ställt en vagn, där besökaren bjuds in i en taget till en visning av animerat måleri, där RGB-färger belyses vilket skapar rörelse i ytan.

En metodisk hängivenhet och en entusiastisk nyfikenhet inför materialet präglar genomgående studenternas arbeten, så också hos dem där immateriella material utgör basen. Ann-Catrin Olsson har använt rörelser som sitt medium - i verket Donated Moves har donationer av rörelser från frivilliga sammanfogats till en koreografi som visas dagligen under utställningsperioden.

Att känslor också kan nyttjas som konstnärligt medium visar Funny Livdöter, som i verket Pissed off intresserat sig för ilska som energi i ett tre-

delat verk som är skruvat humoristisk snarare än argt; en ljudinstallation och två skulpturdelar som svävar från taket, där urin symboliserar av en illgul sytrad ringlar ner på golvet. Hur kan ilskan riktas, är frågan som utforskas; kan den vara konstruktiv?

I en utställning med hög nivå på materialkänslan men med en lätt inåtvänd hållning, får denna fråga symbolisk tyngd; ett politiskt läge kräver kanske inte konstnärer som går ut i världen plakat i händerna, men med en ambition att tolka och rikta om världslisksans kraftfält.

SARA MEIDELL

Medverkar i utställningen gör: Benjamin Andersson, Samuel Andersson, Loes Degener, Joakim Friberg, Anna Hillbom, Funny Livdöter, Oscar Mega Männikkö, Douwe Mulder, Erik Nilsson, Ann-Catrin Olsson, Varg Strande, André Talbom, Jonas Westlund och Katrin Westman.

Heather Wiltse,
Umeå University

On Being Turned Inside Out

In the Pulse Room of Rafael Lozano-Hemmer's "A Draft of Shadows" exhibition at Bildmuseet on the Umeå University Arts Campus, a large room is empty except for rows and rows of light bulbs hanging from the ceiling and a pair of metal rods on a stand at one end of the room. The light bulbs flash seemingly at random while a low, rumbling, whooshing sort of sound fills the room. But when a person holds onto the rods, the light bulbs start to flicker faster, and then within a few seconds the lights and sounds converge in a pulsing *thump thump... thump thump... thump thump...* The lights flash in unison, each flash further punctuated by a low, thudding sound. It is the unmistakable sound of a heartbeat, and the effect is mesmerizing.

It is also more than a little uncanny to share one's pulse with a room. A heartbeat is one of our most intimate and vital bodily processes. It distinguishes us as living beings. Along with the breath, it is what people check for when trying to determine if a person is alive. It is also at the core of our psychological and emotional being. This is why people talk about being brokenhearted, heavy hearted, or joyful hearted, having a heart that is overflowing, or wearing one's heart on one's sleeve. It is why we know what is meant when it is said that the Grinch's small heart grew three sizes that day.

Hearing someone else's heartbeat is a very particular kind of intimacy, one usually reserved for medical professionals and lovers. Yet in the Pulse Room, one's heartbeat becomes public, pulled out of the usually private confines of one's chest and turned into performative spectacle for others in the room to watch and feel. And it is very

much felt: The lights and sounds are so strong that they are not just present to one's senses but rather invade them—a highly visceral, if fleeting, impression transmitted from one body to another through the mediation of the room.

This can lead to a rather unusual kind of performance anxiety: What will my heartbeat look like? Is it going to be really fast because I just climbed five flights of stairs, making it look like I'm nervous or out of shape? What if I actually am nervous by the time it's my turn, simply because of thinking about it?

When one woman in the long opening-day queue holds onto the rods and it takes an unusually long time for the room to sync with her heartbeat, looks are exchanged and there is a bit of nervous laughter. What would it mean if this contraption could find everyone's heartbeat except yours?

In reflecting on my experience in the Pulse Room, however, I realized that it was not an entirely novel sensation. I have held other metal rods that register my heartbeat, although they have been attached to exercise machines designed to raise it. I know there are now also many options for wearable devices that

sense heartbeats (and myriad other things). One of the features of the Apple Watch is the ability not only to monitor one's heartbeat but also to share it with another person through the device, while the "tap" feature lets you communicate with other Watch wearers through "silent, gentle tap patterns they'll feel on the wrist" [1]. I experienced a similar feeling when realizing that, because I connected it to my Spotify account a couple years ago, my Last.fm profile has a record of over 24,000 (and counting) music tracks I have listened to, and even identifies the track I am listening to at this moment on my headphones. The headphones are private; the Last.fm profile is not. And although they are very different, this line of reflection also makes me think of the recently popular Internet quizzes designed to help you figure out (and share on Facebook) things such as which Elvis song is your anthem, which classic literary heroine you are, what city you should really live in, what your job at Downton Abbey would be, the color of your aura, or which animal you were in a past life.

What all of these things have in common is that they can give the feeling of being turned inside out: of having heretofore private aspects of bodies, everyday activities, and personalities pulled out and displayed for more public viewing and assessment.

This presents a sharp contrast to the self-conscious identity play and carefully styled performance that characterized the early days of online life. Then, it was often assumed that there was at least the possibility, if not the reality, of a nice, comfortable distance between one's presented and real selves (if such things even exist). Now it is almost as if the cognitive

In the Pulse Room, one's heartbeat becomes public, pulled out of the usually private confines of one's chest and turned into performative spectacle for others in the room to watch and feel.

Rafael Lozano-Hemmer, *Pulse Room*, Bildmuseet 2014. Courtesy of the artist.

faculties governing performance of self are being bypassed as technologies go straight to the source, collecting the data they need in order to make more definitive presentations.

For example, although I think I have a fairly good grasp on my taste in music, my Spotify “year in review” report provides another view based on the hard data of the tracks played within my account (which might challenge my own subjective description of what I like to listen to). Even silly Internet quizzes that are, it must be said, more than a little reductive and often downright ridiculous, are presented with the rhetoric of finding out who you *really* are (whether in this or a past life). The premise is that a series of carefully crafted questions that might even seem completely unrelated to the matter at hand can be used to dredge

up, psychoanalysis-style, the deeper contents of one’s psyche that can then be shared directly to Facebook. This allows for that most intimate confirmation of friendship: sharing the results when you have, through the help of a Playbuzz quiz, been shown the nitty-gritty details of your true self [2].

So what does all this mean? Has all the online identity play and lamenting about how our online interactions are less “real” and “authentic” perhaps created a longing for things that are incontrovertibly genuine? After spending time as disembodied avatars, do we long to hear heartbeats that remind us there is, in fact, still a crucial difference between circuits and flesh? Do we need gadgets to tell us stories about ourselves to confirm our unique presence and identity in the world, to

count the things we do that might affirm that our lives count for something?

Although I don’t know the answer to these questions, I do think they are worth asking. Because in designing technologies to address human needs, the needs and concerns ultimately being addressed often go far deeper than what is foregrounded by a typical use case. It might be said these deeper concerns are of the heartfelt variety.

ENDNOTES

1. Apple Watch: <http://www.apple.com/watch/new-ways-to-connect/>
2. Playbuzz: <http://www.playbuzz.com/ondazp10/discover-your-true-self>

Heather Wiltse is an assistant professor at the Umeå Institute of Design at Umeå University.
→ heather.wiltse@umu.se

PHOTOGRAPH BY MIKAEL LINDQVIST

DOI: 10.1145/2744710 COPYRIGHT HELD BY AUTHOR

Utställningar värda en omväg

Sevärt. Ta in världen via konststaplevelser i den svenska sommaren. Flera konsthallar satsar på ambitiösa utställningar med samtida konst från länder som Vietnam och Sydafrika. Vi guidar till guldkornen.

ELIN VIKSTEN OCH CECILIA BURMAN/TT

Konst-Sverige tar inte semester

Nguyen Tran Nams "We will never fall" på Bildmuseet i Umeå.

Foto: Bildmuseet

Sällsynt vietnamesisk konst i Umeå

BILDMUSEET. När västerbottenska Bildmuseet bjuder in 14 vietnamesiska konstnärer handlar det om kri-

gets efterverkningar och migration, men också om yttrandefrihet och ekonomiska villkor.

Ta chansen och lär dig mer om landet. Vietnamesisk konst når väldigt sällan Sverige – de här verken har

aldrig visats här förut.

"Mien Meo Mieng", samtida konst från Vietnam, visas till den 1 november.

Pensionärer i Boden målar graffiti med den sydafrikanske konstnären Breeze Yoko som kursledare. Foto: Havremagasinet

Pensionärsgraffiti i Boden

HAVREMAGASINET. Konstnären Breeze Yokos graffitikurs reserverades för Bodens pensionärer och nyanlända flyktingar.

Men det finns anledning för fler att besöka garnisonsens före detta havremagasin, som rymmer en konsthall som placerat sig på den internationella konstkartan. Förra sommaren roades och oroades besökarna av rysk protestkonst, i år vän-

der man blickarna mot den egna staden. Med utgångspunkt i gamla skyltar som skulle stoppa utlänningar under kalla kriget frågar man sig vad har den nyvunnna öppenheten fört med sig? "Entry prohibited to foreigners", med bland annat libanesiske Ahmad Ghossein, etiopiske Tamrat Gezahegne och franskalgeriska Katia Kameli, pågår till den 27 september.

Bea Szenfelds bidrag till årets utställning på Avesta Art.

Foto: Therese Asplund

Jubileumsutställning i Avesta

AVESTA ART. "Ett stycke tid" var det första konstverk som köptes in när konsthallen Verket öppnade i Avestas tegelklädda brukslokaler 1995. Det finns ännu kvar på Avesta Art, som har 20-årsjubileum i sommar, och det har fått ge namn åt jubileumsutställningen.

Avesta Art har samlat 17 svenska och internationella konstnärer kring frågan vad tid gör med människan.

"Ett stycke tid", med bland andra Bea Szenfeld, Meta Isaeus-Berlin, Micael Dahlsen, IC-98 och i skogen ibland, visas till 13 september.

Mary Sibades "Let slip the dogs of war" i Wanås skulpturpark.

Foto: Mattias Givell

Ny kontinent har nått Skåne

WANÅS. Labyrinten i bambu som den indiske konstnären Srinivasa Prasad planterade för tre år sedan går fortfarande att leta sig fram igenom. I år har ytterligare en del av världen hittat hit. Sex sydafrikanska konstnärer har i högsta grad satt sin prägel på landskapet.

- Internationell betyder inte längre bara Europa och Nordamerika. Sydafrika är ett av dessa länder som lockar konstnärer från hela den afrikanska kontinenten, säger Elisabeth Millqvist, chef på Wanås konst. "Barriärer" pågår till den 1 november.

Den kinesiske konstnären Ai Wei Weis bidrag till årets Open Art i Örebro.

Foto: Sandra Subraian Ekholm

Lättillgänglig konst i Örebro

OPEN ART. I ögonfallande samtidskonst har intagit Örebro stadskärna för femte gången. I årets upplaga står kinesisk samtidskonst i fokus och den uppmärksammade konstnären Ai Weiwei har låtit hänga upp hundratal arbetsuniformer i olika färger över en av Örebro

gåtor. Verket väcker frågor om sociala och miljömässiga klyftor i Kinas framväxande ekonomi.

Sammantaget förvandlar 72 konstnärer från 19 länder Örebro till en lättillgänglig konstbiennial i det fria.

"Open Art Örebro" pågår till den 6 september.

Walden visas i Halmstad

MJELLBY KONSTMUSEUM. Halmstadgruppen hemmuseum är bra på mer än de manliga modernistiska pionjärerna. De senaste åren har museet plockat upp högtintressanta konstnärskap ett efter ett. Nu har turen kommit till Nell Walden - svensk konstnär som var drivande bakom det tyska galleriet och tidskriften Der Sturm. Både hennes måleri och konstsamling visas.

"Nell Walden & Der Sturm" visas till den 4 oktober.

Ásgrímur Jónssons målning "Mt Ketillaguarfjallin Hornafjörður". Foto: National Gallery of Iceland

Isländsk natur i Bohuslän

NORDISKA AKVARELLMUSEET. Strax norr om Göteborg möter havet konsten och tvärtom. Museet är en upp-

levelse i sig, men i sommar kan man även se isländsk natur i Bohuslänns skärgård. "Urkraft" med isländska

konstnärer som Ásgrímur Jónsson, Björk och Ólafur Eliasson, pågår till och med 6 september.

Värmländskt projekt föder fram ny konst

THE ALMALÖV MUSEUM. För fyra år sedan begravde konstnären och galleristen Marc Broos sitt eget museum under en högtidlig ceremoni. Den unika öppenheten blev till slut för mycket. Nu har familjen hittat en ny form för att ta emot besökare i de fantastiska paviljongerna i värmländska Östra Ämtevik. Burial Ground X, begravningsplatsen för konst, finns kvar, men ny konst föds dagligen, lovar Marc Broos.

Utställningen "Offside", med bland andra Jan Häfström, Lotta Melin och Caroline Mårtensson, pågår till den 23 augusti.

Marc Broos har hittat nya former för sitt museum.

Foto: Erik Mårtensson/TT

NY JAKT PÅ SERIEMÖRDARE

TV: Seriemördare slutar aldrig att fascinera oss, i nya brittiska kriminalserien "Chasing shadows" är det Reece Shearsmiths och Alex Kings-tonns rollfigurer, kriminalpoliserna Sean och Ruth, som jagar dem. Han är socialt handikappad och hon hårdad singelmamma, men som radarpar blir de oslagbara. Start i TV4, 28/5 kl 21.00. ▼

ANNA BLIR EN BADJÄVEL

SCEN: Stand up-turnen "Badjävlar" har fått lysande kritik tidigare år men också lite glirningar om att det bara är "gubbar" på scenen. Men i sommar bryter **Anna Blomberg**, känd och älskad från "Kvartern Skatan" och "Robins" mansvåldet för första gången. Hon kommer att sopa banan med **Fredrik Lindström**, **Henrik Schyffert**, **Peter Apelgren**, **Magnus Bettner**, **Johan Rheborg** och **Björn Gustafsson**. Turnén startar i Visby 23/7 och avslutas i Göteborg 31/7. För mer info: badjavar.se

Tran Nam "We never fell" 2010. (Bildmuseet Umeå)

TONÅRSIDOL TILLBAKA

MUSIK: För oss som var med på 70-talet känns Lena Anderssons genombrott lika stort som Carolas. 15 år var hon bara när hon slog igenom med jättehiten "Ar det konstigt att man längtar bort när gång" i Hylands hörna -71. Men efter 1985 blev det inget mer. Hon flyttade till USA för femton år sedan, är gift med en pastor, är kristen och heter **Hubbard** i efternamn. Men nu släpper hon en singel.

ORDET: HOFFICE

Nytt koncept som går ut på att någon bjuder in andra till en arbetsdag i sitt hem, via en facebookgrupp. Vardagen håller i strukturen för arbetsdagen. Man jobbar i 45-minuterspass med korta pauser emellan.

40 ÅR EFTER KRIGET

UTSTÄLLNING: Nguyen Tran Nams skulptur "We never fell" ingår i en hel grupp som skildrar konstnärens stolta familj. Det är exakt 40 år sedan Vietnamkriget tog slut och människorna har rest sig igen, precis som de klassiska leksaksdockorna med rund botten. På Bildmuseet i Umeå kan du snart inte bara se Tran Nams verk utan även video, måleri, skulptur och installationer av 14 andra vietnamesiska konstnärer. Utställningen "Mien meo mieng - förvrängningarnas land" pågår 14/6-1/11.

FLIP-FLOPS I ÖRAT

MODE: Förstärk beachstilen med dessa superfina örhängen. Tillyrskade i sterling silver, pris 1 550 kr, by Leia.

FÅ KLOKA SVAR

RADIO: Allvarligt talat så kan du få svar på det mesta i sommar. Lyssna på **Horace Engdahl** och **Lena Andersson** som i programmet "Allvarligt talat" vänder och vrider på lyssnarnas frågor. Skicka in dina egna livsfrågor till allvarligt@svrigradradio.se. Start fredag 26/6 kl 14.30 i P1.

NOSTALGI-BRODERI

MODE: Odd Molly har gjort sin första badkollektion, där vi hittade den här godbiten. Baddräkten i polyester/elastan har maskinbroderade korsstygnsmönster och handgjorda detaljer, stl 0-4, 1 395 kr. Matchande byxan i kupro med smocklinning, 1 495 kr.

Vietnamesisk samtidskonst i Umeå.

Ett finger mot krig och censur

● Samhällskritisk samtidskonst från Vietnam visas i sommar på Bildmuseet i Umeå (t o m 1/11). Utställningen "Mien Meo Mieng – Förvrängningarnas land" anspelar på de många begränsningar som präglat den vietnamesiska konstscenen under decennier av krig, konflikter och censur.

Ordspråket "Rulla din tunga sju gånger innan du talar" genomsyrar utställningen, där fjorton unga konstnärer använder subtila grepp för att uttrycka samhällskritik. Det krävs fortfarande försiktighet och eftertanke för att framföra sin åsikt i Vietnam och urvalet av samtida skulptur, video, måleri, teckning och ljudinstallationer har granskats av de vietnamesiska myndigheterna.

– Jag vet hur man spelar schack med myndigheterna för att få ut konsten från Vietnam, säger utställningens kurator Tran Luong.

Tran Tuans skulptur "Forefinger" visas på Bildmuseet. Foto: Mikael Lundgren

Han är själv konstnär och har betytt mycket för att utveckla den samtida, alternativa konstscenen i Vietnam. Tran Luong, som numera är svartlistad av myndigheterna, driver med egna pengar en illegal konstskola i Hanoi, där konstnärerna som ställer ut på Bildmuseet varit elever.

– Vi var nervösa in i det sista för om verken skulle passera myndigheterna, där de tog ställning två gånger till att skicka dem till Sverige, berättar

Bildmuseets chef Katarina Pierre.

Bland de många kommentarerna av Vietnamkriget finns Tran Tuans "Forefinger", stora fingerskulpturer i form av soffor i snäckor, koppar och kohud, som riktar uppmärksamheten mot krigsoffren. Motståndare till kriget skar av sig avtryckarfingret för att inte kunna delta. Flera av konstnärens släktingar saknar pekfinger på högerhanden.

Yvonne Rittvall

konst@dn.se

► KONST

Utmanar med sin konst

► Bildmuseets nya utställning visar samhällskritiska verk från Vietnam • Vernissage nu på söndag

Den alternativa konstscenen är, trots hot om repressalier från en kläfvingrig statsmakt, på fram-marsch i Vietnam. Nu ger Bildmuseet i Umeå vietnamesisk samtidskonst en helt ny arena med utställningen "Mien Meo Mieng".

Konstnärlig frihet är ingen självklarhet.

Det vet de 14 medverkande konstnärerna i Bildmuseets nya storsatsning; "Mien Meo Mieng" som öppnar nu på söndag. Utställningens vietnamesiska titel kan fritt översättas till "Förvrängningarnas land" och anspelar på de många inskränkningar och begränsningar som präglar konstscenen i Vietnam under decennier av krig, konflikter och censur.

Det är konst med sprängkraft så att det räcker och blir över. Flera av utställningens verk kan inte visas i hemlandet. Och absolut inte tillsammans så här under ett och samma tak, berättar utställningens assisterande kurator Le Thuan Uyen.

– Visst händer det saker men det går långsamt. Det finns fortfarande mycket som inte går att säga i Vietnam, berättar hon och använder Nguyen The Sons rödsvarta lackbord som exempel;

– Det här verket tror jag inte vi hade kunnat visa i Vietnam. På de här borden finns ett kollage av bilder och berättelser om Vietnams och Kinas tusenåriga, gemensamma historia. Det är fortfarande väldigt tabu att prata om Kina och det samarbete som fanns mellan länderna under Vietnamkriget.

Inifrån-perspektiv

Själv är Le Thuan Uyen en del av ett gallerikollektiv i Hanoi och vet mycket väl vilka svårigheter som är förenade med att ställa ut politisk och regimkritisk konst i Vietnam.

– Många gånger arrangerar vi våra utställningar vid ett enda tillfälle under några få timmar för att inte fastna i myndigheternas censur, berättar hon.

Alla verken är gjorda i år och många visas också för allra första gången i samband med Bildmuseets utställning. Visningsperioden är lång – verken plockas ner först i november – och fyller Bildmuseets alla sex plan. Det är en stor – och viktig utställning, tycker museets chef Katarina Pierre.

MOLNIGT. Utställningens kurator Tran Luong berättar om Nguyen Phuong Linhs verk "Sanctified Clouds".

FOTO: TORBJÖRN JAKOBSSON

SATIR. Nguyen Manh Hung har avbildat det vietnamesiska samhället i form av bland annat en militärjeep i verket "Treasure". Nguyen Manh Hung arbetar med måleri, installation och ljudkonst för att undersöka och skildra Vietnams kulturhistoria.

TURBULENT. Nguyen Tran Nam berättar den egna familjens turbulenta historia i konflikternas Vietnam med hjälp av gungande skulpturer i "We Never Fell".

– "Mien Meo Mieng" kan ge oss ett inifrån-perspektiv. Det är konst som kommenterar sin samtid och bristen på demokrati men kan också vara med och förändra det vietnamesiska samhället, hoppas hon.

Viktig med förebilder

Kurator för "Mien Meo Mieng" är Tran Luong som är en av de verkligt stora inom vietnamesisk samtidskonst och en viktig inspiratör för den yngre generationen konstnärer i Vietnam.

– Det är väldigt viktigt att det finns förebilder som visar att det faktiskt går att förena konst med samhällskritik. Tran Luong är en så person på samma sätt som de konstnärer som är med i den här utställningen kan inspirera andra att våga, säger Le Thuan Uyen.

Också kurator Tran Luong vill förändra och förbättra. Ge en uppdaterad bild av Vietnam men också hitta nya vägar framåt genom att undersöka det som skaver i den vietnamesiska nutidshistorien.

– Vi försöker visa det som är Vietnam i dag. Hur är det egentligen för unga människor att växa upp i land som är så präglad av konflikter som Vietnam? De här unga konstnärerna har ett nytt och spännande sätt att ta sig an de här frågorna, tycker han.

TEXT

Elin Axelsson

0901759 00
redaktionen
@folkbladet.nu

Fakta

Utställning om demokrati och frihet

► Utställningen "Mien Meo Mieng" öppnas på söndag och visas fram till och med den 11 november på Bildmuseet i Umeå.
► Det vietnamesiska talesättet "Rulla din tunga sju gånger innan du talar" har fungerat som en utgångspunkt för utställningens frågeställningar kring frihet och demokrati.

► Medverkande konstnärer är bland andra Bang Nhat Linh, Nguyen Huy An, Nguyen Phuong Linh och Nguyen Tran Nam.
► Under hösten arrangeras ett antal föreläsningar i anslutning till utställningen. Historikern Dick Harrison är en av föreläsarna som kommer till Bildmuseet.

Direkt från Venedig- biennalen till Umeå

I sin konst återkommer den ghananskbrittiske konstnären John Akomfrah till migrationen och till havet. Till årets Venedig-biennial, men också till Bildmuseet i Umeå, gjorde han filmverket "Vertigo sea".

STOCKHOLM. Alla som lämnar sitt land, av tvång eller egen fri vilja, gör det i förhoppningen om ett bättre liv, konstaterar John Akomfrah. Om migranternas barn 20 år senare återvänder till föräldrarnas hemland för att slåss för Islamiska Staten är det för att något gått allvarligt fel.

I England är John Akomfrah ett mer välkänt namn än i Sverige, inte minst efter sin hyllade BBC-dokumentär om Martin Luther King häromåret. I sitt konstnärskap har han i flera decennier ägnat sig åt en av samtidens mest angelägna frågor: migrationen. Som barn till en ghanansk utvandrare på 1960-talet tycker han sig inte ha något val. Hans pappa blev ett offer i självständighetskampen på 1960-talet och hans lika politiskt engagerade mamma var tvungen att fly.

Men motiven är inte enbart självbiografiska, han ser också migrationen som en "utopins nyckelfråga".

– Ingen väljer att fly med målsättningen att skapa problem eller av vilja att dö. Det handlar om en tvångsmässig utopi, och

I mer än 30 år har John Akomfrah genom sin konst och sina filmer skildrat den afrikanska diasporan i Europa. FOTO: VICTORIA WILL

det intresserade mig. Jag är intresserad av det som Shakespeare kallade "vår personlighets goda sidor", av våra goda skäl för att göra något – även om det slutar i något dåligt.

Intervjun sker på telefon från Barbados. Strax före avfärden till Umeå, där "Vertigo sea" nu ska visas, filmar John Akomfrah för ett kommande verk som utslutande ska fokusera på flyktingbåtar. Sådana finns även i "Vertigo sea" även om perspektivet är mycket vidare. Den drygt 50 minuter långa filmen

fokuserar både på havets skönhet men också på dess skräck. Berättelsen rymmer såväl 1600-talets slavhandel som de vietnamesiska båtflyktingarna under 1970-talet och dagens drunkningsoffer, men också valar.

Utifrån kärlek?

– Åh ja. Det kan man kalla det, säger John Akomfrah och berättar om hur den brittiske poeten och skådespelaren Heathcote Williams diktsamling "Whale nation" förändrade hans liv som pojke.

I många av sina filmer har han använt späckhug-

FAKTA

John Akomfrah

Född: 1957 i Accra Ghana. Utvandrade som 9-åring tillsammans med sin mamma.

Bor: i England.

Sysselsättning: Konstnär, filmregissör och manusförfattare. Grundade 1982 Black Audio Film Collective. Brittiska Arts Council avslog först studions ansökningar om finansiellt stöd eftersom man menade att svarta inte kunde göra avantgardefilm.

garnas sjungande läten. När han nu för första gången har med både bilder på valarna och deras sång är det en gammal pojkdrom som går i uppfyllelse.

Många av bilderna från "Vertigo sea" är förföriskt vackra. John Akomfrah talar om sin jakt "på det sublima", men tycker sig inte ha förskönat vare sig skräck, slaveri eller död.

– Det handlar om en dubbel bild, om det som är vackert och fruktansvärt på en och samma gång. Det var den kvaliteten jag ville åt.

ERIKA JOSEFSSON/TT

FOTO: JOHN AKOMFRAH/SMOKING DOGS FILMS

Bilden

Tröstlösa höstdroppar

De mörka molnen ligger fortlärande som en blöt yllefilt på himlen. Eller är kanske en ljusning i sikte? Mannen blickar mot horisonten medan regnet tröstlöst droppar ner.

Inte är det nåt vanligt höstregn, inte. Det tycks översvämma haven, dränka marken och lägga alla gångvägar under ytan.

Hur ska det bli framöver? Hur får barnen

det? Den bättre begagnade pojkkcykeln som sparats för framtiden är redan nu obrukbar. Kommer den alls att kunna användas?

Och den gamla barnvagnen. Visst ser man en del vintagemodeller på stan nu, men inte sååå gamla! Denna måste vara från förröra seklet.

Ja, där i historien vill säkert konstnären John

Akomfrah placera oss. Peka på att generationer av människans civilisation regnar bort med klimatförändringarna. Hur ska vi då leva våra liv?

Bilden är tagen ur videon *Vertigo sea*, svindlande hav, som skildrar havets betydelse och vår utsatthet över tid genom migration, slaveri och koloniseringen av världen. Visas på Bildmuseet i Umeå till 17/1.

Icakuriren
2015/10/11

Konst i korthet.

Svindlande havsvyer

● Med den trekanaliga filminstallation "Vertigo sea", som fokuserar på havets betydelse för migrationen, vill den brittiske konstnären John Akomfrah skapa engagemang, debatt och förändring. I det 48 minuter långa verket blandas material från filmarkiv, nyhetsrapportering, naturfilmer och egna iscensättningar till en gripande helhet.

"Vertigo sea" hade premiär på konstbiennalen i Venedig och gör nu sitt första turnéstopp på Bildmuseet i Umeå. Konstnären själv var på plats i museet under helgens vernissage:

– I kontrasten mellan det som är vackert och fruktansvärt med havet försöker jag peka på hur världen ser

Stillbild ur John Akomfrahs "Vertigo sea".

Foto: Smoking Dogs Films

ut och hur vi behandlar varandra. Exempelvis sköna naturscenerier kontra bilder på slavtransporter, valslakt och förmultnande djur.

John Akomfrah har revolutionära rötter i både Ghana och punken,

och har under 30 år arbetat med frågor kring minne, identitet och migration. I sitt nästkommande filmprojekt fokuserar han på flyktbåtarna över Medelhavet.

Yvonne Rittvall

Dagens Nyheter
2015/10/29

Konstfilm till Umeå direkt

I sin konst återkommer den ghananskbrittiske konstnären John Akomfrah till migrationen och till havet.

Till årets Venedigbiennial, men också till Bildmuseet i Umeå, gjorde han filmverket "Vertigo sea".

Alla som lämnar sitt land, av tvång eller egen fri vilja, gör det i förhoppningen om ett bättre liv, konstaterar John Akomfrah.

Om migranternas barn 20 år senare återvänder till föräldrarnas hemland för att slåss för Islamiska Staten är det för att något gått allvarligt fel.

I England är John Akomfrah ett mer välkänt namn än i Sverige, inte minst efter sin hyllade BBC-dokumentär om Martin Luther King häromåret.

I sitt konstnärskap har han i flera decennier ägnat sig åt en av samtidens mest angelägna frågor: migrationen.

Som barn till en ghanansk utvandrare på 1960-talet tycker han sig inte ha något val. Hans pappa blev ett offer i självständighetskampen på 1960-talet och hans lika politiskt engagerade mamma var tvungen att fly för att inte möta samma öde.

Ingen självbiografi

Men motiven är inte enbart självbiografiska, han ser också migrationen som en "utopins nyckelfråga".

– Ingen väljer att fly med målsättningen att skapa problem eller av vilja att dö. Det handlar om en tvångsmässig utopi, och det intresserade mig. Jag är intresserad av det som Shakespeare kallade "vår personlighets goda sidor", av våra goda skäl för att gö-

ra något – även om det slutar i något dåligt.

Flyktningbåtar

Intervjun sker på telefon från Barbados.

Strax före avfärden till Umeå, där "Vertigo sea" nu ska visas, filmar John Akomfrah för ett kommande verk som uteslutande ska fokusera på flyktningbåtar. Sådana finns även i "Vertigo sea" även om perspektivet är mycket vidare. Den drygt 50 minuter långa trekanaliga filmen fokuserar både på havets skönhet men också på dess skräck. Berättelsen rymmer såväl 1600-talets slavhandel som de vietnamesiska båtflyktningarna under 1970-talet och dagens drunkningsoffer, men också valar.

Utifrån kärlek?

– Äh ja. Det kan man kalla det, säger John Akomfrah och berättar om hur den brittiske poeten och skådespelaren Heathcote Williams diktsamling "Whale nation" förändrade hans liv som pojke.

I många av sina filmer har han använt späckhuggarnas sjungande läten. När han nu för första gången har med både bilder på valarna och deras sång är det en gammal pojkröm som går i uppfyllelse.

Bilderna ackompanjerar också av skådespelare som läser stycken ur "Moby Dick" och "Whale nation".

Många av bilderna från "Vertigo sea" är förföriskt vackra. John Akomfrah talar om sin jakt "på det sublimala", men tycker sig inte ha förskönat vare sig skräck, slaveri eller död.

– Det handlar om en dubbel bild, om det som är vackert och fruktansvärt på en och samma gång. Det var den kvaliteten jag ville åt.

Erika Josefsson

TT

DIASPORAN. I mer än 30 år har John Akomfrah genom konst och filmer skildrat den afrikanska diasporan i Europa.

från Venedigbiennalen

Samma konstverk, två olika perspektiv.

Elin Axelsson och Sofia Sundström ger sina bilder av John Akomfrahs filmverk "Vertigo sea" på Bildmuseet i Umeå.

Elin Axelsson:

Explosivt bra

KONST
VERTIGO SEA
BILDMUSEET, UMEÅ
★★★★★
Av: John Akomfrah

Jag vet det inte då men jag vet det sen.

Samtidigt som jag ser John Akomfrahs filmverk "Vertigo sea" på Bildmuseet går en galning in på Kronans skola i Trollhättan för att döda.

Skonar ljushylta, siktet inställt på De Andra. Det osvenska.

Med "Vertigo sea" under huden som en kall, blöt filt lyssnar jag på disodunk och underviker nyhetsrapporteringen så gott det går.

Jag vill inte veta, orkar inte veta.

50 minuter med "Vertigo sea" och jag var redan nere på knock.

Akomfrahs kraftfulla tablåer av hav och makt-

TIDSRESA. Filmen rymmer berättelser från flera århundraden.

FOTO: JOHN AKOMFRAH

löshet i kombination med mina egna, inre bilder av skyddslosa, aningslösa barn fångade mitt i det allra hemskaste blir för mycket.

Naturfilmer av simmande isbjörnar på jakt efter ett isflak och jagande späckhuggare varvas med ett stiliserat 1700-tal, arkivfilmer av valfångare och spelfilmer om slaveri: I John Akomfrahs trekanaliga filmverk får havet

fungera fond för en berättelse om makt, migration, kolonisationer och koloniserade.

Det är fasanfullt vackert: mörka färger möter svartvita arkivfilmer i en explosiv symbios som får känslorna att gå på overload.

Identitet, minnet, migration, överväld, maktlöshet, Trollhättan och Sverige hösten 2015, "Vertigo sea" kan va-

ra det du vill att det ska vara.

Gå och se!
Nu!

TEXT
Elin Axelsson
090-17 59 40
redaktionen
@folkbladet.mu

Sofia Sundström:

Kraftfull men långdragen havsskildring

KONST
VERTIGO SEA
BILDMUSEET, UMEÅ
★★★★★
Av: John Akomfrah
Utställningen visas fram till och med 17/1-2016

Människan dras alltid till det mystiska och hemlighetsfulla.

Havet är en plats av skönhet och rädsla. Ett oändligt område vi står maktlösa och beundrandes inför.

När John Akomfrah ger sig på en 48 minuters skildring av världen under vattenytan, är människans relation till det stora djupet utgångspunkten.

Stabilt fångar han upp

aktuella ämnen som migration och livshotande resor över haven. Genom filmatiseringar om slavtransporter och kolonialisering, i kombination med bilder på maskar och förmultnade djur, frambringar han starka obehagskänslor. En möjlighet för en vaken besökare att begrunda över livets skörhet, samtidigt aktuellt i

den nuvarande flyktningkatastrofen som världen blöder av.

Naturfenomen i liknande former används återkommande vilket skapar snitsiga och intressanta övergångar.

Akomfrah får även till en igenkännande känsla av ensamhet och väntan. Människor från olika epoker blickar ut mot horisonten, kanske i hopp om att det stora vattenmassan ska erbjuda en förändring i tillvaron.

Här ryms även historien om mänsklighetens brutalitet gentemot djurlivet.

Svartvita leenden som spricker upp efter att isbjörnsmodern brutalt brags om livet.

Det är just mixen av ämnena och känslorna som gör verket intressant. Akomfrah lyckas täcka upp många aspekter av vad havet kan vara.

Även blandningen av naturfilmer, historiska klipp och egna filmatiseringar gör det varierat och intressant.

Men trots flertalet guld-korn som verket innehåller bär det inte riktigt hela vägen fram.

För att komma upp på en ännu vassare nivå borde Akomfrah ha destillerat bort vissa onödiga klipp för att därmed nå ett intensivare resultat.

Sofia Sundström
sofia.sundstrom@folkbladet.nu 090-17 59 40

FOTO: TT

Premiär på Venedigbiennalen. Ur filmtriptyken "Vertigo Sea" som hade premiär under årets Venedigbiennal.

Foto: John Akomfrah

Samtidens migration möter havet

KONST

Ett oerhört vackert men även fasansfullt möte med havets betydelse för migration presenteras i filmtriptyken "Vertigo Sea" på Bildmuseet i Umeå i samarbete med BAC-Bartic Art Center.

– Jag vill skapa engagemang och förändring, säger konstnären och filmaren John Akomfrah.

Under 48 minuter, på tre stora bildskärmar, rullar filmtriptyken Vertigo Sea. Det är ett oförglömligt möte med havet på vattenytan, under och intill. En berättelse med avstamp i flera århundranden där skönt natursceneri

varvas med blodig valfångst, jakt på isbjörnar, slaveri, flyktingbåtar, förmultnande djur och stilliserat 1700-1800-tal. Bilderna akompanjeras av skådespelare som läser stycken ur *Moby Dick* och *Whale Nation*. Utropet Jesus, save me, save me upprepas under filmen. Mötet med det vackra och det fruktansvärda etsar sig fast.

– Med dubbla bilder vill jag skapa engagemang, debatt och förändring, säger John Akomfrah på plats i Bildmuseet under vernissågen.

Under 30 år har denne brittiske konstnär och filmskapare John arbetat med frågor kring minne, identitet och migration i sitt konstnärskap. Hans pappa blev offer i självständighetskampen i Ghana på 1960-talet och hans politiskt engagerade mamma tvingades fly med sina barn till London för att inte gå samma öde till mötes.

I London influerades John Akomfrah av punkens revolutionära idéer och som "upprorisk rebell" blev han avstängd från ett stort antal

skolor. Med ett stort filmintresse, redan som 14-åring, tillbringade han dock mycket tid på kvarterersbiografin i London.

– Jag tog mig alltid in utan att betala och fick ofta höra: "What the fuck is wrong with that kid", säger John Akomfrah med ett leende.

I mötet med en förstående lärare fick han stanna kvar på en och samma skola för att studera film. Där träffade han även de debatt- och filmintresserade vännerna David Lawson och Lina Gopaul. 1982 startade de tillsammans Black Audio Film Collective, senare Smoking Dogs Films, där de fortfarande arbetar tillsammans med experimentell avantgardefilm. I uppstarten avtog Brittiska Arts Council gruppens ansökningar om finansiellt stöd då man menade att "svarta inte kunde göra avantgardefilm".

– I dag arbetar vi med film inom Broadcast, Cinema independence och Gallery space. Energin, modet och motorn hämtar vi från punken, förklarar John Akomfrah och tillägger:

– Vi är inte intresserade av mainstream cinema som tar publikens pengar, slår dem i huvudet och skickar hem dem. Vi vill skapa förändring.

denna riskfyllda utmaning, säger John Akomfrah.

I hans verk Vertigo Sea blandas material från historiska filmarkiv, nyhetsrapportering, naturfilmer och egna iscensättningar.

– Efter presentationen på Bildmuseet reser jag direkt till Grekland för att filma båtflyktingarna. Dessa bilder ingår i mitt nästkommande projekt, berättar John Akomfrah.

Nyligen nominerades han till det prestigefyllda brittiska konstpriset Artes Mundi.

John Akomfrah

Född: 1957 i Accra Ghana. Utvandrade som nioåring tillsammans med sin mamma.

Bor: i England.

Sysselsättning: Konstnär, filmregissör och manusförfattare. Grundade 1982 Black Audio Film Collective. Brittiska Arts Council avtog först studios ansökningar

om finansiellt stöd eftersom man menade att svarta inte kunde göra avantgardefilm.

Sverigeaktuell: På Bildmuseet i Umeå som den 25/10 till 17/11 visar "Vertigo sea". Venedigbiennalens curator Okwui Enwezor såg till att det fick premiär i Venedig.

Källa: The Guardian

ATTACKERNA I PARIS

"Polisen uppmanade alla att stanna inne"

► Bildmuseets Brita Täljedal i Paris • Bor mitt i området där terrordåden ägde rum

Från sitt hotellrum i centrala Paris kunde hon följa terrordåden som pågick precis utanför.

Efter helgen vittnar Brita Täljedal från Umeå om en fortsatt spänd stämning: – Det känns väldigt oroligt.

På fredagen landade museintendent Brita Täljedal i Paris för att inhämta inspiration till Bildmuseet. Resan innehöll flera planerade museibesök men det var endast fredagens fotoutställning som hans med innan terrortentativa inleddes klockan 21.17. Brita Täljedals hotell

ligger på Place de la République, i tionde arrondissementet, där flera av terrordåden ägde rum.

Men det var inte förrän Britas son ringde hemifrån Sverige som det gick upp för henne vad som pågick alldeles i närheten.

– Jag kom tillbaka till hotellet vid åttatiden. Jag märkte ingenting av vad som hände utanför, säger Brita, som bor på sjätte våningen.

Stannade inomhus

Under hela lördagen höll sig Brita Täljedal inomhus. – Polisen uppmanade alla att stanna inne, så då var det nog väldigt tomt i Paris, säger hon.

På söndagen gick hon

ORO. Brita Täljedal berättar om sina upplevelser från terrortentativa i Paris.

FOTO: PER AADSTEN/ARKIV

däremot ut och det gjorde också många andra.

– Det var lugnt och stilla på gatorna. Det var inte en enda människa som log.

På söndagskvällen samlades människor vid attentatsplatserna runt om i Paris.

– Folk ville gå ut och hedra offren, men också visa att man bryr sig och inte låter sig skrämmas, säger Brita.

Panik utbröt

En av manifestationerna hölls på Place de République, alldeles bredvid Britas hotell. Hon var själv inte på plats och märkte därför inte av den panik som utbröt.

Mängder av människor hade samlats i en stilla manifestation. I samband med det hördes skott, något som utlöste panik i folksamlingen. Det visade sig att någon tant sammlare el-

ler raketer. Brita Täljedal bekräftar den spända och oroliga stämningen bland människorna i Paris.

Hur känner du själv?

– Det är väldigt otäck. Jag känner räsla, men tänker att det inte är så farligt för mig. Men eftersom jag bor precis i de här kvarteren så känns det oroligt.

Hemresan har hela tiden varit planerad till tisdagen. Även om syftet med resan ställdes in samtidigt som president François Hollande utlyste tre dagars landsorg så beslutade hon sig för att stanna kvar tiden ut.

– Jag möter parisbor och tänker på familjer som är rädda för att skicka tillbaka barnen till skolan. Men

”Det var inte en enda människa som log.”

Brita Täljedal

det här är ju deras hem och de lever i det här. Den råds-lan måste vi tackla.

TEXT

Lina Olofsson
090-17 59 17
lina.olofsson@folkbildningen.se

Norrbottnens Kuriren
2015/10/30

Västerbottnens Folkblad
2015/11/17

Tre nya utställningar på Bildmuseet

Hur uppfattar jag verkligheten och var finns jag själv i den här världen? Jag ser ut över Umeå en gråmulen och snöslaskig eftermiddag från Bildmuseets översta våning och funderar på perception och världsbilder efter att ha vandrat genom våningsplanen där tre nya utställningar har öppnat. Inte omskakad men något fundersam över vad jag nyss har upplevt ser jag tre unga tjejer i färd med att ta en selfie med älven som bakgrund och konstaterar att deras perspektiv förefaller vara klart – de ställer sig själva i centrum.

De två översta planen rymmer utställningen "Lumière" av den argentinska konstnären Julio Le Parc vars arbeten allt sedan 60-talet har iscensatt visuella upplevelser med hjälp av enkla material och hjälpmedel. Flertalet av de dryga tio verken i utställningen är från detta decennium och tidsandan känns genom kinetiska experiment, enkelhet, optiska illusioner och sakliga titlar. Jag bländas av de skimrande verken vars skugg- och ljusspel får de svarta rummen att omskapas och förvrängas utifrån min egen position. Det är lätt att förföras av ljuset men svårare att se bortom skuggorna där undersökningar av en ljuskällas möjligheter att skapa rumsligheter och vår förmåga att uppfatta desamma är centralt.

"The World was Flat" är stein på den andra större utställningen och med detta kan man ana ett historiskt perspektiv på vår världsbild och våra uppfattningar om tid och rum. Men samtidigt finns också här vilket tydliggörs inte minst genom titelns fortsättning i programbladet som lyder "... now it's round, and it will be a hologram." Det är kuratorerna François Bucher och Lina María López, som sammanställt utställning där idé- och vetenskapshistoria löper som en röd tråd genom rummet. Ett verk av den i London verksamme ecuadorianska konstnären Manuella Ribadeneira utgör entré till utställningen i form av ett långbord uppdukat med verktyg och hjälpmedel som rör navigering, kartering och astronomi. Mäta och dokumentera, kartlägga och erövra, allt detta kräver sina instrument och genom att återskapa dessa från historiska källor formulerar Ribadeneira en mental karta över vår förmåga att abstrahera verkligheten och samtidigt göra den till vår egen.

Videoinstallationen "Parallell" av Harun Farocki visar hur tv-spelens bildspråk har utvecklats ur såväl teknisk som estetisk synvinkel och bjuder på en pedagogisk genomgång från 70-talets enkla digitala figurer och världar till dagens betydligt mer verklighetsrogna. "Parallell" blir ett synliggörande av interaktionen mellan oss och tekniken över tid. Kartorna tar form i Benoit Pyse verk "Föränderlig geografi" där Paris och Mexico Citys gatunät har skurits ut i stora löv som i mortern är torra och spröda. De sköra kartbladen bildar en metafor över stadens styrkor och svagheter, möjligheter och problem men också över hur naturen har transformerats till kultur.

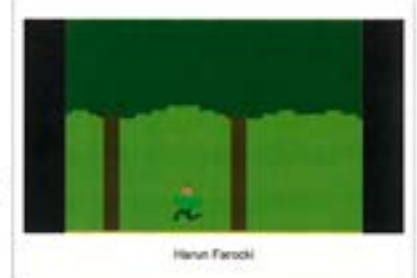
I mellanrummet, på våningsplanet mellan dessa två större utställningar, finns den syrisk-a konstnären Nisrine Boukharis installation "Wanderism is a State of Mind". Jag tar av mig skorna, går in på de röda mattorna och läser de utspridda A4-arket med textfragment och bygger min egen berättelse. Den tar form liksom de tunna linjerna som dras alternativt försvinner på huden i videoverket på väggen. Ett skrivbord utgör fokus och känslan av att befinna sig i ett rum som hastigt övergivits är stark. Det infinner sig en stark lust av att bryta skrivbordstiden för att sortera, söka ledtrådar och bygga ihop en mänsklig närvaro. Men jag fortsätter vara ensam i rummet som lyser av någon annans frånvaro.

Det är tre starka utställningar som sinsemellan är av olika natur – från traditionellt fokus på en konstnärsk verk via en installation som gestaltar ett mentalt tillstånd till en samlingsutställning där konst och vetenskap sammanförs. Frågan som förenar de fyra våningsplanen rör såväl min egen plats i rummet som mänsklighetens plats på jorden. Därmed känns innehållet utomordentligt aktuellt.

Katrin Sten

Manuella Ribadeneira

Harun Farocki

Nisrine Boukharis

Nisrine Boukhari: Vi syrier är en förlorad generation.

Idag öppnar den syrisk konstnären Nisrine Boukharis utställning "Wanderism is a state of mind" på Bildmuseet i Umeå. Inspirationen kommer från ett liv i ständigt rörelse på grund av situationen i hemlandet.

Första gången jag träffade Nisrine Boukhari var för knappt ett år sedan i Wien. Då pratade hon om hur hon kände sig osedd och utanför i konstlivet, trots att hon var doktorand på konsthögskolan. Hon var förvånad över att hon inte bjöds in att ställa ut sin konst.

Nu ses vi i hennes i tillfälliga ateljé på Södermalm i Stockholm - ett stort, kulliknande vitt rum med högt i tak. I ett hörn står en soffa och vid fönstret ett skrivbord med en dator. Annars är det tomt, så när som på några fastklistrade rester i golvet, från en vernissage. Och jag möter en helt annan person.

Nisrine Boukhari har varit i Stockholm i lite mer än en månad som stipendiatar på Iaspis, Konstnärsmrådets internationella program. Även om hon säger att hon är stressad syns det knappast på henne. Båda är roliga och hon strålar. Här har hon tre utställningar på tre månader, vilket är mer än många konstnärer skulle orka med.

Hon ber om ursäkt för att hon är lite virrig, hon har mycket att göra och har dessutom promenerat omkring halva natten och sedan gått i affärer på förmiddagen och letat efter små klockor som hon behöver till sin stora utställning i Umeå.

- Det är svårt att veta var man ska leta när man inte hittar i en stad, men jag måste säga att jag verkligen älskar Sverige. Jag känner mig fullkomligt lycklig och säker här. Alla är så trevliga och hjälpsamma.

Nu väntar hennes separatutställning i Umeå, som hon kallar "Wanderism is a state of mind".

Vad är "wanderism"?

- Ett sinnestillstånd för människor som känner sig vilse. Det uppstod när jag lämnade Syrien och flyttade till Wien. Jag skulle ha en utställning där, men sedan blev jag kvar, som student. Innan det såg jag mig som en flanör. Jag reste mycket, och tyckte om att vara på olika platser. Men jag hade alltid en fast punkt. När sedan kriget bröt ut i Syrien började jag ifrågasätta min tillvaro där, och hur saker förhöll sig. Men jag fick inga svar, och på samma gång började vardagslivet bli allt mer chockerande.

Hur var det att flytta från Damaskus till Wien och lämna dina syskon?

- En utmaning. När jag lämnade Syrien visste jag inte om jag skulle kunna komma tillbaka och om mitt hus i så fall skulle finnas kvar. Särskilt de första månaderna var tuffa, eftersom det inte gick att komma i kontakt med min familj. Jag var mycket för mig själv, började tänka på vem jag var, vad jag gör och varför. Mestadels gick jag omkring i staden. Jag har alltid varit inspirerad av städer i min konst. Jag försökte förstå vad betyder den här staden, Wien, för mig? Sedan kom tanken att det bor en stad inuti oss alla, en stad som reser med oss. Det man minns från en stad, det som stannar kvar.

Vad kan de som besöker Bildmuseet förvänta sig?

- Utställningen presenterar ett Wanderism-manifest, framför allt den konceptuella aspekten av det. Det kommer att finnas videoinstallationer, konstnärsmaterial från processen och själva manifestet kommer att vara skrivet som fragmentariska tankar på papper, utspridda i utställningsrummet. Besökarna kommer att bjudas in att aktivt ta del i utställningen, och min förhoppning är att skapa en slags mental medkänsla hos dem som vandrar mellan pappren och försöker skapa en ny ordning i den kaotiska situationen som råder.

Mitt eget första möte med Nisrines konst var videoverket "A letter between two cities/ Damascus - Vienna 2013", ett slags virtuellt vykort, där bilder från Wien kombinerades med en text om Damaskus. Jag minns hur jag slog av enkelheten i verket, hur drabbande texten var i kombination med de långsamma, poetiska bilderna. Verket skapade en samhörighetskänsla; att vi alla är del av samma värld och att ett lands krig berör oss alla.

I "I will never get used to wait" på Hangmen Gallery i Stockholm, en grupp-utställning med syrisk konstnärer som curerades av hennes syster Abir Boukhari, lät Nisrine en stol föra ordet.

- Vad innebär det att vänta? Och då särskilt när man är utsatt, som nu, under de svåra omständigheter som råder. Ska man vänta på att kriget ska ta slut, eller vänta på vad som ska komma härnäst i ens liv? Och vad väntar man på när allt man hade är förstört? Jag gjorde en en-

SÖNDAGS- INTERVJUN AV CECILIA HANSSON

PROFIL

Nisrine Boukhari

Namn: Nisrine Boukhari.
Aktuellt: Med separatutställningen "Wanderism is a state of mind" som öppnar idag på Bildmuseet i Umeå.
Yrke: Konstnär. Under augusti-november ateljé-stipendiatar på Iaspis, Konstnärsmrådets internationella program för bild- och formkonstnärer i Stockholm.
Familj: En syster som bor i Stockholm för tillfället och en bror som bor med sin familj i Damaskus. Föräldrarna dog för ett par år sedan.
Ålder: Jag är född 1980, men slutade räkna åren 2011, eftersom konceptet vid då blev helt osannolikt för mig. Idag försöker jag bara vara närvarande och leva mitt liv på det bästa sätt jag kan.

Born: Bild och uppväxt i Damaskus. Kom till 2012 till Wien, för att vara med på en utställning, men blev kvar som student och sedermera doktorand vid Konsthögskolan i Wien.

Det bästa med Sverige: Sverige är en väldigt varm plats, även när det är minus tio grader ute. Jag har lärt känna så många godgjärade människor här. Sett ur ett professionellt perspektiv är Sverige väldigt stödjande för kreativa människor, oberoende av yttre åtgärder som kön eller nationalitet.

kel ljudinstallation med en stol. En stol väntar ju i all evighet. Så jag skrev en text om vad stolen skulle säga om vi gav den en chans att tala.

Systarna Abir och Nisrine Boukhari grundade 2005 det första centret för samtidskonst i Damaskus, Allartnow. Idag är Allartnow en organisation som förflyttar sig med systarna.

- Vi kom på den idén att starta Allartnow när jag var en ung konstnär. De verk jag ville skapa var inte lätta att få utställda, eller hitta gallerier för. Så min syster hjälpte mig, hon började intressera sig för att curera, utbildade sig i art management och liknande. Vi började även fundera kring hur vi skulle kunna hjälpa andra konstnärer. Vi ansåg att själva institutionsbyggandet var väldigt viktigt, för det existerade inte i Syrien. Det fanns bara ett fåtal gallerier, kommersiella gallerier framför allt, som sålde ut traditionella målningar och skulpturer, säger Nisrine Boukhari.

Idag finns det, på grund av inbördeskriget, ingen konstscen kvar i Syrien. De flesta konstnärer har lämnat landet och de som är kvar ställer inte ut i Syrien. Allartnow överlever genom att vara en nomadisk plats.

- Min syster curerar utställningar utanför Syrien, just nu går hon en utbildning på Konstfack. Hur det blir för henne sedan vet vi inte. Men sättet vi överlever kriget på har blivit synonymt med hur vi gör konst. Kanske kommer allt att gå tillbaka till det normala när kriget är över. Men det viktigaste just nu är att få vara i säkerhet och att överleva.

Har du fortfarande familj kvar i Syrien?

- Mina föräldrar är döda, men min bror och hans familj bor i Damaskus. Jag är alltid orolig för dem. Man kan vänta sig vad som helst, helt nyligt förlorade vi min kusins son när hans skola bombades. Han och många andra barn dog. Allt detta lämnar efter sig en utmattande känsla av att inte kunna koncentrera sig.

Vad tänker du om situationen i Syrien idag?

- Vi måste fråga oss vad som ska ske när kriget är slut. Inget krig varar ju för evigt! Alla pratar om hur landet ska byggas upp igen rent fysiskt, men den största utmaningen blir att bygga upp oss som människor. Vi är en förlorad generation.

"I början av min konstnärliga inspirationer jag av Yves Klein och hans filosofiska tankar. På senare år har Gilles Deleuze, Guy Debord och situationisterna blivit betydelsefulla för mig, eftersom begreppet psykogeografi är en del av min konstnärliga praktik", säger Nurine Boukharri. FOTO: DANIELLA BACKLUND

KULTUR

Kulturkollen!

Olof Wretling är nyårsaftonens vintervärd i Vinter i P1. Diagnoserna i mitt liv är Wretlings utlovade tema på vinterpratet som sänds direkt från Idunteatern i Umeå kl. 13. Vid sin sida under föreställningen och sändningen har Olof Wretling musikern Jakob Nyström.

Kulturredaktör: Sara Meidell 090-17 60 38 Reporter: Karin Bernspång 090-17 60 63 E-post: kultur@vk.se

Kulturåret 2015 – samtid och

ÅTERBLICKAR. På nyårsafton skickas traditionsenligt kultursidans nyårsraketer upp för att belysa årets starkaste kulturhändelser. I en genreöverskridande återblick bjuder 17 av VK-kulturens skribenter i dag på en tillbakablick på ett kulturår präglad av allvar och tyngd, men också av kraft och hopp.

1. Kraftfulla vågor från filmarkiven

Habitat för valar, isbjörnar, sälar. Transportled för slavskepp. Sista utväg för flyktingar.

Havet. Havet, som livsmiljö och farled för kolonisering och migration, är temat för **John Akomfrahs** filmessä **Vertigo Sea**.

Från tre bildskärmar över-svämmas åskådaren av natur- och journalfilmer, nyhetsrapportering och konstnärens egna iscensättningar. På ljudspåret blandas musik med naturens röster och citat ur litterära verk: Moby Dick, Whale Nation, Mot fyren, Så talade Zarathustra.

Kronologi saknas, de tre filmdukarnas berättelser glider ut och in i varandra. Jag förstår inte alltid varför.

Kärnan är människan som offer och förövare. Mest kanske det senare. Koloniatören, exploatören, arternas härskare. Och havet som skådeplats för smältande glaciärer, bätyfkytningar, valjakt.

Man kan gråta för mindre. Men också förstå eller åtminstone ana mer. Det känns som om vågorna från filmarkiven har nått land med osedvanlig styrka just i år.

Vertigo Sea visas på Bildmuseet till och med 17 januari.

ANDERS SJÖGREN

Ur Vertigo Sea av John Akomfrah.

2. Kvinnliga genier - i bredd!

Årets erövring: plötsligt började kvinnor, unga och äldre, att kalla varandra genier. Kanske lite tjugigt i längden, men ord har merkt att förändring tankar. Och i en tid dominerad av knäfall för kulturmännan är tanken på kvinnan som geni ännu sant revolutionär. Ett första steg är att ta ordet i bruk för att ge credit åt en syster!

I samma anda vill jag se 2015 som året när Den Äldre Bildade Kvinnan - och hennes yngre och arga döttrar kom tillbaka för att stanna. Och de stod i bredd! **Agneta Pleijels Spådomen: en flickas memoarer** gav röst åt flickans tid i en äldre kvinnas minne. I **M Train** axlade **Patti Smith** kvinnoorsorgens tyngd och fyllde flickorna på sin yllerock med Virginia Woolfs stenar och Frida Kahlos smärta. **Karin Johansson** befriade de gamla flickorna och kvinnorna ur psykopatologins fadershus i **Den sårade divan** - blivtrande intelligent. Lika uppkäftigt och smart var det feministiska återtagandet av den klassiska essägenren, med **Laurie Pennys Sex, lögn & revolution** och **Roxane Gays Bad Feminist** i avantgardet. Genier, var ordet!

ANNELIE BRÄNSTRÖM ÖHMAN

3. Vår klass och Tantteatern

Vanligtvis brukar man nyttja teaterpausen till mingel och allmänt småprat, men efter första akten av **Vår klass** (bilden) är jag så blytungt upprörd att jag tiggande måste gå åt sidan. Inget finns att tillägga efter denna skakande skildring av hur hundratals judar i en östpolisk by slås, torteras och bränns ihjäl av sina grannar.

Mircea Cartarescu Levanten Österlandet skrivna på den rumänska dialekten mundiska, fenomenalt överförd till svenska av Inger Johansson. Som berättarfantasteri ett europeiskt svar på Thomas Pynchon men framförallt språk i sin egen rätt och därmed också en medvetandekick i en tid av allehanda medialt snatrande.

På hemmaplan: **Tantteaterns Jag har en resväska i rymden** på Norrbyskärs museum. Diktcollage, teater eller performance får vara osagt, men när de korsar Federico Lorcas poesi och stickegam med vällustigt apelsinkladdande anar jag av stämningen i rummet att Kajsa Reicke och Karin Larsson intuitivt och övertygande fångar en mogen kvinnas erfarenhet.

LEIF LARSSON

4. Mc Ewan, Paulsen och MIT-forskarduo

Domaren av **Ian McEwan** presenterar årets bästa moralfilosofiska dilemma: Är du den som är bäst skickad att styra över ditt eget liv, alltid? Ska domaren i familjerätt Fiona May följa ett avgörande utifrån sekulära, humanistiska principer mot en persons vilja eller ska personens religiösa, dogmatiska övertygelse tillåtas döda honom?

Den andra maskinåldern av MIT-forskarna **Erik Brynjolfsson** och **Andrew McAfee** utgör ett helhetsgrepp över samhällets digitalisering, där författarna menar att nu börjar utvecklingskurvan peka uppåt på ett sätt vi inte sett förut. Och förklarar detta med riskornet och schackbrädet. Effekterna är både enkla och komplicerade: överföd och klyftor.

Vibralyden av sociologen **Roland Paulsen** är en liten berättelse om Arbetsförmedlingen och de positiva lydnadsprocesser som formar dess verksamhet, och samtidigt en del i en stor berättelse om ett samhälle i omvälvning. Akademisk opinionsbildning när den är som bäst.

PO ÅGREN

5. Björk-hyllning i fint format

Kulturåret 2015 hade en tumultartad inramning, med allt från mordhot på fyllan i podcast riktade mot kulturchefer till terroristdåd som skakat om - men jag väljer att fokusera på ett enda lokalt evenemang.

Det handlar om Björk. Mer specifikt hennes födelsedagskalas på Norrlandsoperan i Umeå, med konserter, performance och filmvisning. Och jag väljer att lyfta fram **Made by Björk** inte för att jag älskar artisten överdrivet mycket, utan för att formatet på kvällen var en modell för framtida fester och festivaler. Umeås kulturliv stöps om för varje år som går, och här har Made hittat en trevlighetsnorm och kulturformsblandning som borde få bli ett gällande format framöver. Vare sig det är i de finare lokalerna eller de lite mer slitna.

CARL AHLSTRÖM

6. Böcker som ser igenom nuet

Det har varit ett panikslaget år. Fyllt av lidande. Kan-ske därför söker jag vissa kvaliteter i litteratur just nu. Böcker som ser igenom och bortom nuet. Som öppnar rum när många vill stänga dem. Författare som fortsätter vara sakliga när röster spricker i affekt. Som fortsätter förfasas över det brutala även när det har normaliserats och blivit vardag. Som visar när tonläget blir örönbedövande. Som talar när andra tigger.

Som romanen **Vicekonsuln** av **Marguerite Duras**. En sorgesång om hur kolonialismen korrupperar, inte minst andligen, äntligen översatt till svenska.

Som **Raskrigaren** av **Mattias Gardell**. Skrämmande och viktigt om det rasistiska våldet och dess orsaker.

Som **Ryska dagsedlar** av **Lev Rubinstein**. En underfundig, rasande och vemodig essäsamling som diagnosticerar det själsliga tillståndet i Ryssland.

Och **Svetlana Aleksijevič** går inte att bortse från i år. Nu finns äntligen alla volymer i **Utopins röster** på svenska. Jag ägnar mellandagarna åt De sista vittnena: solo för barnröst.

CARL ÅKERLUND

7. Popalbum, bilderbok och essä

Deportees - The big sleep. Det är inte ofta dagsaktualiteter samlas faller med existentiella och för mänskligheten avgörande frågor. Särskilt inte på ett enkelt popalbum. Den undergångsstämning som präglar Deportees nya skiva får konkretion av höstens flyktingsituation, terrorattacker och allt mer överhängande klimathot. Det handlar om att förlora. Drömmar, idéer och allt man haft kärt. Men också om att det bakom den egna förlusten kanske väntar något annat. En större gemenskap, ett djupare känt ansvar.

Att vara jag av **Anna Höglund** är en bilderbok för ungdomar om hur svårt det kan vara att som flicka bli ett subjekt, att vara "jag" istället för ett objekt för andras blickar. Boken är saklig, helt lojal med 13-åriga Rosas perspektiv och fylld av något så ovanligt som en varm svart humor.

Kärleksförklaring av litteraturvetaren **Anders Johansson** är en svindlande essä om vad det egentligen innebär att säga "jag älskar dig" till någon. Vem blir man när man älskar, är kärlek ens möjlig i vår narcissistiska samtid?

MARIA JÖNSSON

8. Himlen och helvetet på jorden

John Akomfrahs Vertigo Sea som visas just nu på Bildmuseet är nog den mest drabbande och aktuella konst du kan finna i Umeå detta år. Med den känslomässiga kommunikationen som fyr istället för en kronologisk ordning fömedlar Akomfrah havets betydelse för människors rörelser över jorden. Som flyktingar, som slavar, som koloniserare som jägare har vi alltid förflyttat oss över klotet med livet på ett eller annat sätt som insats. Som offer eller förövare.

Tre videoukar bred och med en ljudbild som försätter oss i samband med de okuvliga naturkrafterna sida vid sida med dokumentära inslag från människor på flykt och isbjörnens hopplösa kamp mot människan - som framstår som det största rovdjuret av alla, är ett verk som bitvis är svårt att uthärda. Efter 48 minuter av komplex skönhet, brutalitet och vädjan lämnar jag salen med insikten att det är på jorden himlen, men också helvetet, finns.

MARIT STRANDBERG

Björk fyllde 50 år och firades på Norrlandsoperan.

En smula svalkande likgiltighet och tung, klassisk maktkritik skulle göra kultursidorna gott.

Aftonbladets Kulturskritikerlista över året som gått tillägnar Göran Greider årets diss till landets kultursidor. "Ofast drar det genom dem enbart enorma känslorvall som först tryckt lysa upp frågor men som egentligen lämnar dem ödelagda, vare sig det gäller flyktingfrågor, kulturmän eller identitetspolitik", skriver han.

dåtid speglad i kulturen

9. Vår klass och två poeter

En händelse på teaterområdet stod i fullkomlig särklass under det gångna året: polacken Tadeuzs Slobodzianeks pjäs **Vår klass** om mordbranden i Jebwabne under gångna världskriget. Föreställningen från Teater Galeasen kom på gästspel till Umeå i april och reducerade allt annat utbud till staffage. Att teater är något helt annat än att en bemärkt person skriver en monolog om personliga svårigheter, behövde vi påminnas om. Här stod historiens smärta naken upp ur gamla gravar, en generation ungdomar följs genom Polens nutid fram till i dag, som fullgångna teatrala gester, kort sagt som dramatik, välspelad, välregisserad. Man tog sig för pannan av hänförelse.

På litteraturens område vill jag framhålla två diktsamlingar utkomna under året, båda typiskt nog på Ellerströms förlag, **Sirkka Turkkas En hund i strumpbyxor** och **Elisabeth Bishops Minnet av livet**. Båda böckerna ger uttryck för kvinnlig livsvisdom, dyrköpt men lätt buren, språklig originalitet, och en självklar förankring i författarinnornas landskap och miljöer, i Finland och USA respektive.

Alla kan inte få nobelpriset, men kan erbjuda likvärdig läsglädje.
GUNNAR BALGÅRD

10. Höjdare med förhoppningar

Tre årshöjdare med varsin förhoppning.

Minnespassager kallar Ilma Rakusa sin bok **Vidare vatten**. Just minnesvärd är denna självbiografi som formar sig till en intellektuell äventyrsresa genom centraleuropeiskt kulturliv under 1900-talets senare hälft. Umeå Littfest öppnar våra ögon för viktiga författarskap i skymundan. Fortsätt så!

Mitt framför näsan på alla storförasare höll **Stina Stoor** (bilden) på att sno åt sig Augustpriset. **Bli som folk** innehåller drabbande, oförstådda noveller skrivna med självsäker auktoritet i en alldeles egen sydvästerbottnisk tonart som. Så.

Kan vi börja tro att landskapets litterära återväxt är säkrad?

En kall aprilafton cyklade vi till Sagateatern för att se **Vår klass** med Teater Galeasen. Och iskalla blev våra själar. Tio goda och vänsällna polska klasskamrater blev av den nazistiska ideologin uppdelade fiendligt i fem vi (katoliker) och fem dom (judar) med förintande konsekvenser. Må rådana europeisk och svensk nationalistisk yrsl inte på nytt föra oss dithän!
TOMMY SUNDIN

11. Björk, Rigoletto och nycirkus

Musik: Hans Eks konsert under Made by Björk med Norrlandsoperans Symfoniorkester och kör samt solisterna Jenny Wilson, Edda Magnason och Moto Boy var magisk. Släpade min förkylda kropp till konserten och blev rikligt belönad.

Opera: Lyckades få en biljett till den sista, utsålda föreställningen av **Rigoletto** där regissören Kristofer Steen, kostymdesignern Behnaz Aram och ljussättaren/scenografen Linus Fellbom gjorde varje scen till en tavla.

Nycirkus: Även i år arrangerade Umeå Teaterförening nycirkus av världsklass. **The 7 Fingers** bjöd på den sprudlande föreställningen **Cuisine and Confessions** medan **Gravity and other myths** med **A simple space** visade att kroppen är akrobatens främsta verktyg.

Film: Världen är skrämmande just nu men som vanligt finns tröst och styrka i filmen. Som botemedel mot inskränkthet rekommenderas **Mandarinolären, The Miscreants, Jordens salt** och **Filip & Fredrik presenterar: Trevligt folk**. Och enbart för nöjes skull: **Birdman** och **Havets sång**.

NANCY BLADFÄLT

12. Lundgren, Björk, Malmquist och Skarsgård

I två av årets mest njutbara upplevelser medverkade Norrlandsoperans symfoniorkester och i båda fallen tillsammans med artister inte givna i ett operasamarbete. Till konserten **Somehow life got in the way** med Isabella Lundgren fick jag tag i en av de sista biljetterna, och där och då skapade den 27-åriga jazzsångerskan ljuv musik tillsammans med orkestern.

En dryg månad senare toppades detta av hyllningskonserten **Made by Björk**, som förmodligen är något av det bästa jag hört på operan i Umeå. Edda Magnason, Jenny Wilson och framför allt Moto Boys tolkningar av den isländska sångerskans konstmusik, omvandlade i nymålade arrangemang av Hans Ek, var magisk.

I ytterligare två av höstens ljuspunkter möts döden och livet så att hjärtat sviktar. **Tom Malmquist** berättar i romanen **I varje ögonblick är vi fortfarande vid liv** om flickvännens död och dotterns födelse både osentimentalt och gastkrämmande och tv-serien **River**, där Stellan Skarsgård glänser, är en förunderlig mix av överklighet och vardag skildrad med lysande precision.

KARIN BERNSPÅNG

13. Astrid Lindgren och NY Review of Books

Astrid Lindgren. Krigsdagböcker 1939-1945. Personligt, gripande, lärorikt. Det är kriget, politiken och det är familjen. Man trodde inte det gick att beundra henne ännu mer än tidigare, men visst.

45 år. Stark film om ett äktenskap som skakas när liket av mannens första kärlek återfinns. Det är skarpt, skickligt och hemskt när det förslagna blottläggs. Det låter kanske banalt – men är stort, inte minst tack vare Charlotte Rampling.

Under året har den oundärliga **New York Review of Books** ständigt påmint oss om den östeuropeiska historien med massakrer, cynisk maktutövning och historieförfälskning. Skribenterna är namn som Timothy Snyder, Istvan Deak, Christopher Browning och Omer Bartov, fina amerikanska historiker, somliga med band till länderna i fråga genom sin uppväxt.

PER RUNESSON

14. Krigen, konsten och kvinnorna

Krigen: Dåtidsens och samtidsens krig tog plats i litteraturen 2015. **Svetlana Aleksijevitj Utopins röster, Samar Yazbeks Resa in i tomheten** och **Astrid Lindgrens krigsdagböcker** blev tre starka noder i årets utgivning, för en ny svår tid.

Konsten: Krig och klimathot gav välbehövligt nytt allvar i debatten om konstnärernas betydelse för siktad och omvärldsanalys – må denna diskussion fortsätta in på 2016. Umeås lokala konstscener fortsatte vara nationellt och internationellt angelägna; samtidskonst av världsklass i sammarens stora **Vietnamutställning** och **John Akomfrahs Vertigo Sea** glänste på Bildmuseet, medan dokumentärfotoprojektet **Inland** gav tyngd åt Västerbottens museums Sune Jonsson-centrum.

Kvinnorna: **Karin Johannisson (Den sårade divan), Anna Jörgensdotter (Drömmen om Ester)** och **Roxane Gay (Bad feminist)** skrev skarpt och starkt om kvinnlig subversivitet och genialitet, välgörande motkrafter mot antifeministiska och misogyna stråk i samtiden.
SARA MEIDELL Roxane Gay.

15. Sju årsbästa

Årets skrafft: Bianca och Tiffany Kronlöfs Slå pattrarna in i taket var en vildsint spretig humorshow.

Årets skräck: Sauls son var en fasansfull skildring från förintelselägret. Visades på filmfestivalen, går upp på bio i februari.

Årets veteran: Bob Dylan med sitt fina band åstadkom i all enkelhet en fantastisk konsert i Stockholm.

Årets hyllning: Björk firades i Umeå med en konsert med Symfoniorkestern.

Årets soloprestation: Melinda Kinnaman tolkade Ann Heberleins Jag vill inte dö, jag vill bara inte leva.

Årets spänning: Mattias Gardells bok Raskrigaren om terroristen Peter Mangs är en bladvändare om samhällets mörka sidor.

Årets film: John Akomfrahs stillfulla Vertigo sea på Bildmuseet går att se om och igen.
LARS BÖHLIN

16. Frigörande satir i South Park

Att skapa träffsäker satir i en farsartad tid präglad av såväl frivillig som ofrivillig självparodisering, kan framstå närmast omöjligt. 2015 överträffar tyvärr verkligheten även det mest hårdtagna diktandet. Men tack och lov finns där befriande undantag. Ett sådant, som med perfektion tagit sig genom nålsögat, har varit den senaste och nittonde säsongen av TV-serien **South Park**, skriven av Trey Parker och Matt Stone.

I tio avsnitt har tittaren fått följa småstaden South Park, Colorado genom en tilltagande polarisering mellan å ena sidan "politisk korrekthet", å andra sidan populistisk och protektionistisk antiintellektualism. I relation till detta kämpar samtidigt stadens etablissemang – med spektakulära stadsomvandlingsprojekt som vapen – för sitt rykte och sin plats på kartan. Allt skildrat med något som bäst går att beskriva som en situationistisk touch.

Igenkänningsfaktorn, för exempelvis en Umebo, är miljt uttryckt; hög. Inte minst känns skratten frigörande och välbehövliga, för den som dunkat huvudet i väggen väl många gånger över sakernas tillstånd.
ERIK PERSSON

17. En film, en bok, ett tal

Den muslimske regissören Abderrahmane Sissakos komiträgiska film Timbuktu skildrar jihadisternas maktövertagande av huvudstaden i Mali. På filmfestivalen i Cannes sade den mauretanske regissören att skälet till att göra filmen var detta: "Världen har blivit likgiltig inför våldet".

Timbuktu är av de starkaste filmer som jag har sett i mitt långa film-liv. Jag önskar att filmen inte vore aktuell.

Staffan Malmberg, psykolog från Dalarna, fick tidskriften VL:s romanpris 2015 för den komiträgiska actionboken **Gardet**. Om du någon gång har stört dig på folk som beter sig som dårar i trafiken eller rasat över tv-utslagstävlingar som Idol eller velat hämnas på rasister – ska du absolut läsa Gardet. Med risk för blodstörning. Kanske ska du inte läsa boken.

Johanna Jönssons tal i Sveriges Riksdag den 3 december 2015.
LENA KJERSÉN EDMAN